

DUTCH BIRDING

jaargang 7

nummer 4

1985

dutch birding

redactieadres

Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam (020-235049)

redactie

Arnoud van den Berg, Kees Hazevoet, Andreas Helbig, Edward van IJzendoorn, Dirk Moerbeek, Gerald Oreel & Rombout de Wijs

fotoredactieadres

René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel (010-508879)

fotoredactie

Arie de Knijff, Jan Mulder, Piet Munsterman, René Pop & René van Rossum

grafisch redacteur

Karel Mauer

advertenties

Dirk Moerbeek (02518-57844)

Dutch Birding (driemaandelijks tijdschrift van de Stichting Dutch Birding Association met nummers in maart, juni, september en december) publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie en de verspreiding en verplaatsingen van vogels in Nederland en Vlaanderen en elders in het Palearctisch Gebied (en in andere zoögeografische gebieden). Het publiceert ook mededelingen over het gedrag van vogels.

stichting dutch birding association

adres

Stichting Dutch Birding Association, Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn

bestuur

voorzitter: Edward van IJzendoorn; secretaris: Peter de Knijff; penningmeester: Ron van den Enden; overige bestuursleden: Kees Hazevoet & Kees Tiemstra

De prijs van een jaarabonnement op *Dutch Birding* bedraagt minimaal f 30 (Nederland) of BF 550 (België en Luxemburg). Abonnees buiten de Benelux betalen minimaal £ 9 of US\$ 13. Het abonnementsgeld kan worden overgemaakt op postrekening 41 48 343 ten name van de Stichting Dutch Birding Association (Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn) of op bankrekening 54 93 32 065 van de ABN Bank (Amsterdam) ten name van de Stichting Dutch Birding Association of op bankrekening 59 27 0888 van de National Westminster Bank (25 Square Market, Dover, Kent CT16 1NQ, UK) ten name van Anton van IJzendoorn.

Inlichtingen, abonnementen, adreswijzigingen, klachten en dergelijke: Peter de Knijff, Stichting Dutch Birding Association, Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn (01720-92186).

Copyright Stichting Dutch Birding Association 1985. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2828.

Drukkerij Rob Stolk, Gerard Doustraat 16, 1072 VP Amsterdam

Unieke Natuurreizen met expeditie-schip PLANCIUS

Avontuurlijke zeereizen naar ongerepte natuurgebieden

Een greep uit het programma voor winter van 1985/86:

West-Afrika: 4-19 januari

Amsterdam - vliegreis - Agadir - Lanzarote (miv onbewoonde eiland Alegranza) - Nouadhibou - Kaapverdise Eilanden (oa onbewoonde vogeleiland Raso) - vliegreis - Amsterdam va f 4.990

Kaapverdise Eilanden & Trinidad: 19-31 januari

Amsterdam - vliegreis - Kaapverdise Eilanden (oa onbewoonde vogeleiland Raso) - zeereis - Trinidad - vliegreis - Amsterdam va f 2.990

Trinidad & Orinoco-delta: 31 januari - 15 februari & 15 februari - 1 maart

Amsterdam - vliegreis - Trinidad (met moerassen, oerwoud en pekmeer) - zeevogeleilanden - Orinoco-delta (met mangrovebos, savanne en oerwoud) - Trinidad - vliegreis - Amsterdam va f 5.800

Antillenreis: 1-16 maart

Amsterdam - vliegreis - Trinidad - Grenadines (met koraalriffen en zeevogels) - Saba (met nevelwoud) - St Eustatius (met pre-Columbiaanse nederzetting) - Barbuda (met zeevogels) - Antigua - vliegreis - Amsterdam va f 5.800

Azorenreis: 16 maart - 4 april

Amsterdam - vliegreis - Antigua - Barbuda (met zeevogels) - Azoren - Scilly Eilanden - Vlissingen va f 3.500

Inlichtingen & boekingen: Stichting PLANCIUS, Vondelstraat 13, 1054 GC Amsterdam, 020-838211.

Een greep uit het programma voor zomer van 1986:

Noordatlantische Eilanden: 4-24 juni

Amsterdam - vliegreis - Aberdeen - Orkney - Shetland - Faeroer - IJsland - Jan Mayen - Spitsbergen - vliegreis - Amsterdam va f 6.495

Noord-Spitsbergen & pakijs: 26 juni - 11 juli

Amsterdam - vliegreis - Longyearbyen - Ny Alesund - Reinsdyrflya - Bockfjorden - Moffen - pakijs - Smeerenburg - Longyearbyen - vliegreis - Amsterdam va f 5.785

Rond-Spitsbergen: 14-29 augustus

Amsterdam - vliegreis - Longyearbyen - Noord-Spitsbergen - Nordaustlandet - Edgeöya - Hornsund - Longyearbyen - vliegreis - Amsterdam va f 5.585

Spitsbergen & Björnöya: 1-16 september

Amsterdam - vliegreis - Longyearbyen - Hornsund - Edgeöya - Hopen - Björnöya - Tromsö - vliegreis - Amsterdam va f 4.890

Noorse kust: 16-25 september

Amsterdam - vliegreis - Tromsö - Lofoten - Sognefjorden - IJmuiden f 1.695

Inlichtingen: Stichting PLANCIUS, Vondelstraat 13, 1054 GC Amsterdam, 020-838211.

Boekingen: Bureau Scandinavië, Vijzelgracht 17, 1017 HM Amsterdam, 020-769011.

Alle PLANCIUS-expedities worden begeleid door kenners van de flora, fauna en geologie van de gebieden die bezocht zullen worden. De vermelde prijzen zijn all-in.

King Bird Tours

P.O. BOX 196
PLANETARIUM STATION
NEW YORK, NY
10024 U.S.A.
(212) 866-7923

Why not
go to Asia
with the
people
who
know
it best?

Write for
itineraries

The Asia Specialists

WEST CHINA

Expedition
Panda Reserve
West Sichuan
18 Apr.-18 May
Leader: Ben King

1986

BIRDING TOURS

PHILIPPINES

Palawan/Mindanao
7 Feb.-2 Mar.
Luzon
28 Feb.-16 Mar.
Leaders: Ben King,
Dr. Robert Kennedy,
Tim Fisher

MALAYSIA

Malaya (West Malaysia)
18 Jul.-4 Aug.
Borneo (Mt. Kinabalu)
1-15 Aug.
Leaders: Ben King
Dennis Yong

Wadden Sea Island of Texel (Holland)

Migration of Arctic Shore Birds

can almost be observed from out of the windows of our friendly, well equipped holiday houses on the quiet Wadden Sea-side of Texel, near the famous bird reserves of *De Schorren*, *De Bol*, *Het Wagejot* and *Dijkmanshuizen* and close to *De Slufter* and *De Muy*.

We speak English, Dutch, German and some French.

Please ask for any further free information about a valuable stay with

Fam. Joh. Miedema,
Zevenhuizen 11,
1794 GJ Oosterend (Texel),
Holland.
Phone 02223-680.

Migration, wintering and longevity of birds ringed at Falsterbo (1947-1980)

This publication presents the results of the ringing activities at Falsterbo Bird Station. Since 1947 about 300 000 birds ringed has yielded approx. 3 800 recoveries. With its broad scope, this book may be regarded as the only information available on the migration pattern of Swedish birds. The recoveries of about 200 species are analyzed. Beside the presentation in maps, tables and text, all recoveries are given in details on ringing and finding data.

208 pages in large size (20x27 cm) hard covers. The main text in Swedish, but all tables, figures and a register in English.

Price: 145 Sw Crowns (postage & handling incl.). Enclose cheque with the order.

Orders to: ANSER, Ecology Building,
S-223 62 Lund, Sweden.

VOGEL TOCHTEN

IN DE LAGE LANDEN
160 MAAL OP PAD NAAR 250 SOORTEN VOGELS
IN NEDERLAND EN VLAANDEREN

Redaktie / samenstelling: P.-P. van Laake e.a.
256 blz., rijk geïllustreerd, met topografische-
kaartfragmenten in kleur, f 28,50
ISBN 90 6168 958 9

In de boekhandel of rechtstreeks bij:
Uitgeverij Dwarsstap / Bijleveldsingel 9
6521 AM Nijmegen / Tel. 080 - 22.17.00

Gaat u "vogelen" op
Terschelling, Galápagos
of Spitsbergen? Uw
komplete buitenuit-
rusting en deskundige
adviezen vindt u bij:

 **BEVER
MENTORA
ZWERFSPORT**

Enorme sortering
lichtgewicht tenten,
130 rugzakmodellen,
slaapzakken van hoge
donskwaliteit of synth.,
alle buitenkleding,
fototassen, fietstassen
landkaarten, reisgidsen

Kortom... een bezoek
aan Bever loont altijd
de moeite!

DEN HAAG Calandplein 4
070-883700 (Bus 18 van HS/CS)
ROTTERDAM Oudedijk 243
010-520468 (Tram 7 van CS)
UTRECHT Biltstraat 96
030-716017 (Bus 4 van CS)

NIEUW ~ ARNHEM
Utrechtsestraat 5
m.i.v. 2 apr. 85
t/b station

Katalogus op aanvraag

NATUUR & BOEK

Bankastraat 10 's-Gravenhage telef 070-646277

Goede Vogelaars
behoeven
Grote Vervolgwerken

Als u dit leest moet zijn verschenen deel 1 van
Die Vögel der Sowjet Union intekenprijs f 95,--
Het volgende deel verschijnt in 1987.

Handbuch der Vögel Mitteleuropas
Band 10 verschijnt voorjaar 1986!

Inmiddels verscheen als extra afleveringø
Kompendium der Vögel Mitteleuropas

1 - Nonpasseres prijs f 125,--

Dit compendium overbrugt de kloof tussen
veldgids en veeldelig vervolgwerk; aanbevolen!

Ganymedes, de firma met de grootste sortering telescopen van Europa

Uit voorraad leverbaar:

35 modellen telescopen (importeur van Celestron, Polarex, Mizar, Vixen),
35 modellen microscopen (en grote sortering gebruikte microscopen),
35 modellen verrekijkers, gebruikte camera's.

Na ontvangst van f 2.50 aan postzegels in brief wordt u een uitgebreide fotofolder toegezonden. Speciale Celestronfolder f 5,-.

Ook inkoop - inruil - financiering. Geopend dagelijks van 10.00-22.00 uur.

Wij leveren ook uit voorraad: alles op het gebied van oculairen, objectieven, spiegels, kleur- en nevelfilters, parallaxische monteringen, wormwielsets, zoekers, volkijkers, motoren, ster-atlassen e.d.

NIEUW !! Lenzentelescoop

D = 90 mm, F = 1000 mm of
D = 100 mm, F = 1000 mm.
Deze telescoop is voorzien van een poolsterzoeker, naar keuze een achromaat of apochromaat. Tevens is een astronomische computer voor dit instrument beschikbaar.

Snel-service:
vóór 15 uur gebeld
uw instrument binnen 24 uur in huis.

GANYMEDES

Optische instrumenten

Middeldorpsstraat 3-5, Amstelveen. Tel. 020-41 20 83 of 45 50 32.
Bank: Rabobank Amstelveen. Rek.nr. 3023.39.175. Giro 4470737.
Voor België Optiek W. Van Grootven, Kapellestraat 20, 2630 Aartselaar. Tel. 03-887 96 49.

Observations on Relict Gull in Mongolia

David J Fisher

The Relict Gull *Larus relictus* is a species seldom seen by western observers. During its early history the species was confused with Mediterranean Gull *L. melanocephalus* of which it was considered to be a subspecies (Lönnerberg 1931). The Relict Gull breeds in central Asia. The first known colony was discovered in 1968 (Auevov 1970), leading to its recognition as a distinct species (Auevov 1971). Its wintering grounds are unknown although a juvenile recovered in Vietnam on 30 September 1971 suggests wintering in south-eastern Asia (Auevov 1974). Current knowledge of this gull was summarized by Kitson (1980) who detailed nine different records, including his own sightings in Mongolia in 1977. Piechocki *et al* (1981) mentioned two more records, from 1957 and 1975. Its ecology and behaviour were extensively dealt with by Zubakin & Flint (1980) and sound recordings of its voice were published in Zubakin *et al* (1979). The field characters of Relict Gull were described by Kitson and Harrison (1983).

During late May 1981 and in early June 1982 and 1983, whilst leading Sunbird tours around Mongolia, I was able to visit Tatsain Tsagaan Nuur — a lake in the western Gobi Desert (45:10N, 101:28E) where Kitson saw three Relict Gulls on 6 and 7 May 1977 — and observed Relict Gulls in all three years.

observations in 1981

In 1981, we camped on the northern shore of Tatsain Tsagaan Nuur from 24 to 27 May and observed at least seven Relict Gulls all of which were adults in summer plumage though the amount of black in the primaries varied between individuals. The birds were often seen in pairs and we noted courtship behaviour on several occasions. They would walk along the ground side by side holding their bodies very flat and stretching out their heads and necks below the level of their bodies with their heads turned away from one-another. This behaviour was accompanied by calling but a description of the calls was not made. Kitson described the call as a far-carrying laughing *ka-ka, ka-ka, kee-aa*, recalling Great Black-headed Gull *L. ichthyaetus*. It may be worth noting that on one occasion a pair flew low around my head calling a low *kaa-row, kaa-row*. We saw no evidence of breeding at the lake during 1981 although we did not walk all the way around the lake as we did in 1982 and 1983.

71 Relict Gulls *Larus relictus* in adult summer plumage, Mongolia, May 1981 (David J Fisher)

observations in 1982

In 1982, we stayed at Tatsain Tsagaan Nuur from 1 to 4 June and during this time observed *c* 50 Relict Gulls which were again all adults in summer plumage. On our first day at the lake, Ron Johns, John Sellar and Andrew Williams decided to walk right around the lake and whilst doing so discovered several low sandy islands just off-shore on the southern side of the lake. There were nesting colonies of gulls and terns present on the islands which included Great Black-headed, Relict, Yellow-legged Gull *L. cachinnans*, Gull-billed Tern *Gelochelidon nilotica* and Common Tern *Sterna hirundo*. The whole of our group visited the southern shore near the islands on the following day and on one island we counted 14 Relict Gulls sitting on nests and another dozen or so standing around nearby. Kitson and Zubakin & Flint listed two known breeding sites for Relict, both in the USSR, and speculated on sites in northern China and Mongolia. The above observations would therefore seem to establish Tatsain Tsagaan Nuur as the third known breeding site for the species and the first for Mongolia. The water level in the lake in 1982 was lower than in 1981 and although it is impossible to be certain, it seems likely that the islands were under water during the earlier year. There were certainly no islands visible in 1977 (Alan Kitson *pers comm*).

observations in 1983

In 1983, we stayed at Tatsain Tsagaan Nuur from 31 May tot 4 June. We visited the southern side of the lake where the nesting islands had been in 1982 but the islands had disappeared, apparently having been joined up to the lake shore by a further fall in the water-level. It would seem therefore that nesting at Tatsain Tsagaan Nuur is opportunistic and may only take place during years when conditions are suitable. Zubakin & Flint mentioned that breeding seems to be highly erratic, depending on availability of suitable islands and probably other factors. We saw a minimum of 10 Relict Gulls, all but one of which were adults in summer plumage. The other individual appeared to be in first-summer plumage which, according to Kitson, has not been described so far. The bird was associating with the adult Relict Gulls at the lake and its affinities were immediately obvious. It was very distinctive and should not be confused with a first-summer Mediterranean Gull (to see the two species together is geographically most unlikely). Adult Relict Gulls do bear a resemblance to second-summer Mediterranean Gulls due to the black subterminal marks on the primaries but differ from that species in a number of other

72 Relict Gulls *Larus relictus* in adult summer and first-summer plumage, Mongolia, June 1983 (J W de Roever).

Observations on Relict Gull in Mongolia

ways (cf Kitson). I took the following description of the first-summer bird while Jowi de Roever took a series of photographs.

The size, shape and proportions were similar to the adult Relict Gulls present. The head was white, partially mottled with black, particularly on the crown and ear-coverts, forming a faint partial hood. The broad white crescents above and below the eye which form such a prominent feature in the adult were present but were rather poorly defined. The mantle and scapulars were the same tone of grey as those of the adult. The underparts were white. The primaries were dark brown though several showed pale narrow tips and edges. The secondaries and tertials were white with small brown subterminal spots. This pattern was clearly visible on the tertials when the wing was closed. The coverts were whitish forming a contrasting pale panel on the closed wing. In flight, the upperwing

pattern was very distinctive being mainly uniform grey with dark brown primaries and primary coverts and white secondaries marked by a subterminal row of small brown spots along the length of the inner wing. This upperwing pattern is unlike any other Palearctic gull. The underwing was very pale with two or three outer primaries appearing dark and dark tips on the adjacent two primaries. The tail was white with a clear-cut brownish-black terminal band. The bill was short and thick and was a dark orange-red with a blackish tip. The tarsus and tibia appeared flesh-grey in colour whilst the feet were orange-red. However, as the legs of several nearby adults also appeared grey they may have been coated in dried mud rather than naturally this colour.

In all three years, Relict Gulls were seen flying across the desert to the west of the lake in a direction which would take them to Orok Nuur, a much larger lake than Tatsain Tsagaan Nuur. Here Kitson saw 20 pairs of Relict between 25 April and 5 May 1977. It seems possible that breeding may take place at Orok Nuur on a regular basis and that birds based there visit Tatsain Tsagaan Nuur from time to time, taking advantage of suitable nesting conditions when they occur. When I visited Mongolia in 1985, I learnt that Tatsain Tsagaan Nuur had dried out completely. It is now just a large sandy depression devoid of any life.

acknowledgements

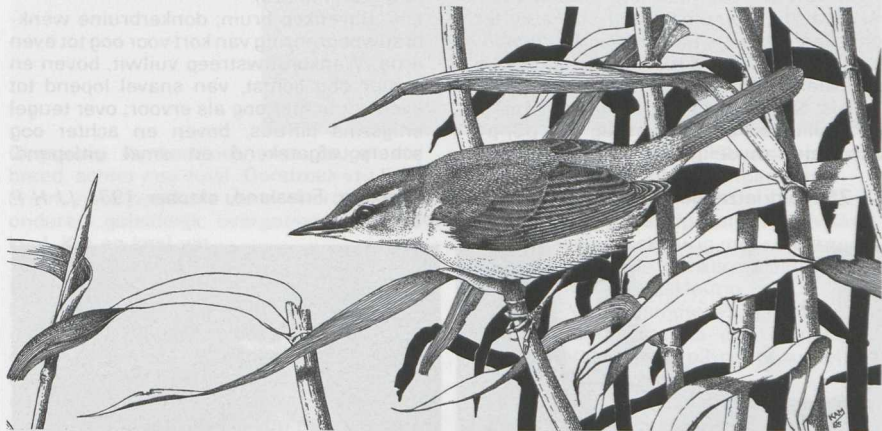
My thanks are due to Peter Grant, Ron Johns, Alan Kitson and Jowi de Roever for commenting on the first draft of this paper.

references

- AUEZOV, E M 1970. [Discovery of a colony of Relict Gull *Larus relictus* Lönnb]. *J Kazakh Acad Sci No 1* (297): 59.
— 1971. [Taxonomic evaluation and systematic status of *Larus relictus*]. *Zool Zh* 50: 235-242.
— 1974. [North Vietnam, a new place of finding of *Larus relictus*]. *Zool Zh* 53: 139.
HARRISON, P 1983. *Seabirds: an identification guide*. Beckenham.
KITSON, A R 1980. *Larus relictus* — a review. *Bull Br Orn Club* 100: 178-185.
LÖNNBERG, E 1931. A remarkable gull from the Gobi Desert. *Ark Zool* 23B (2): 1-5.
PIECHOCKI, R *et al* 1981. Beiträge zur Avifauna der Mongolei 3. Non-Passeriformes. *Mitt zool Mus Berlin* 57: 71-128.
ZUBAKIN, V A *et al* 1979. [Voices of rare animals and birds]. Gramophone record. Moscow.
— & FLINT, V E 1980. Ökologie und Verhalten der Relictmöwe (*Larus relictus* Lönnb.). *Beitr Vogelk* 26: 253-275.

David J Fisher, 56 Western Way, Sandy, Bedfordshire SG19 1DU, UK

Veldrietzanger uit 1971 in ere hersteld

Edward J van IJzendoorn & J H P (Han) Westhof

Op 2 oktober 1971, tussen 14:00 en 15:00, ving Han Westhof met hulp van Jan Hendriksma op de Mokkebank te Laaxum Fr een karekiet *Acrocephalus*-achtige waarvan direct duidelijk was dat het geen alledaagse soort betrof. De vogel was in een mistnet gevlogen dat voor ringonderzoek stond opgesteld in een met riet begroeid verlandingsgebied aan de oever van het IJsselmeer. Aan de hand van Bruun & Singer (1970) en Svensson (1970) werd de vogel gedetermineerd als Veldrietzanger *A. agricola*. Hij werd beschreven, gemeten, gefotografeerd en geringd en vervolgens op de zelfde plaats weer losgelaten. Later op de dag werd ook Witherby *et al* (1943) geraadpleegd en werd de determinatie correct geacht.

De Commissie voor de Nederlandse Avifauna CNA meende destijds dat op grond van de beschrijving en de dia's geen overtuigend bewijs voor de determinatie kon worden geleverd en dat het 'in ieder geval geen *agricola*' was (K H Voous *in litt*). Jan de Jong attendeerde Edward van IJzendoorn op de vangst uit 1971 naar aanleiding van de vangst van een Veldrietzanger te Makkum Fr in oktober 1984 (de Jong 1985). Na bestudering van de beschrijving en de dia's van de vogel uit 1971 bleek het geval destijds niet juist te zijn beoordeeld en werd het opnieuw ingediend. De Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA heeft het geval alsnog aanvaard.

Veldrietzanger uit 1971 in ere hersteld

beschrijving

De onderstaande beschrijving is gebaseerd op aantekeningen en dia's van HW.

GROOTTE & BOUW Grootte als Kleine Karekiet *A. scirpaceus*. Kop met lang en plat voorhoofd (als bij Kleine Karekiet), snavel korter (ongeveer als van Rietzanger *A. schoenobaenus*). Vleugel kort, handpenprojectie ongeveer helft van zichtbare deel van tertials. Staart weinig afgerond en vrij lang. Versmallingen aan buitenvlag van p3, p4 (aan beide duidelijk) en p5 (weinig ver-

smald) (handpennen van buiten naar binnen genummerd).

KOP Bovenkop bruin; donkerbruine wenkbrauwbegrenzing van kort voor oog tot even erna. Wenkbrauwstreep vuilwit, boven en achter oog lichtst, van snavel lopend tot even ver achter oog als ervoor; over teugel enigszins diffuus, boven en achter oog scherp afgetekend en smal uitlopend.

73-75 Veldrietzanger *Acrocephalus agricola*, Laaxum, Friesland, oktober 1971 (J H P Westhof).

76 Veldrietzanger *Acrocephalus agricola*, Laaxum, Friesland, oktober 1971 (J P H Westhof).

Oogstreep donkerbruin, over teugel vrij breed, achter oog smal. Oorstreek vrij licht bruin, naar achteren toe donkerder, naar onderen geleidelijk overgaand in lichte keel. Kin en keel wit.

BOVENDELEN Mantel, schouder en rug egaal bruin met groenachtig zweem. Stuit en bovenstaartdekveren roestbruin.

ONDERDELEN Vuilwit. Zijborst vrij licht bruin, onderste deel middenborst en flank lichtbruin, geleidelijk overgaand in rest van onderdelen.

VLEUGEL Bruin. Centra van slagpennen donkerbruin, buitenranden afstekend tegen centra; handpennen met smalle lichte rand aan buitenvlag. Duimvleugel donker met lichtbruine randen.

STAART Bruin, iets roestkleurig, lichter dan

mantel, schouder en rug. Groeistrepen met zelfde patroon op alle staartpennen.

NAAKTE DELEN Iris donkerbruin. Bovensnavel donker hoornkleurig met lichte snijrand. Ondersnavel vleeskleurig met subterminale vaag begrensde donkere vlek; uiterste punt licht. Poot vleeskleurig.

BIOMETRIE Vleugellengte 55 mm. Vleugelformule p3 langste, pl iets langer dan langste handdekveer; p2 reikte tussen p5 en p6.

SLEET Vogel zag er geheel fris en gaaf uit. Slagpennen gaaf, weinig of geen sleet. Staart weinig sleet.

GELUID Herhaald *tsjik* in hand.

GEDRAG Staart voortdurend schokkend en spreidend in hand.

determinatie

Naast de Veldrietzanger komen in Europa drie ongestreepte karekietachtigen van dezelfde grootte voor, namelijk Blyths Rietzanger *A dumetorum*, Bosrietzanger *A palustris* en Kleine Karekiet. De kenmerken van de vogel te Laaxum worden hieronder met die van voornoemde vier soorten vergeleken. Hierbij is gebruik gemaakt van Flumm & Lord (1978), Bell (1979), Meek & Little (1979), Wallace (1980), Harvey & Porter (1984) en Svensson (1984).

BOUW & BIOMETRIE De vrij korte (niet opgemeten) snavel is karakteristiek voor Veldrietzanger en past niet op Blyths Rietzanger, Bosrietzanger en Kleine Karekiet. De versmallingen aan de buitenvlaggen van p3, p4 en p5 passen goed op Veld- en Blyths Rietzanger en niet op Bosrietzanger of Kleine Karekiet. De geringe vleugellengte van 55 mm en de korte handenprojectie passen goed op Veldrietzanger en niet op de andere drie hoewel Blyths deze kan benaderen. De vleugelformule past op Veld- en Blyths Rietzanger maar niet op Bosrietzanger of Kleine Karekiet. Dat p2 tussen p5 en p6 valt, is meer gebruikelijk voor Blyths dan voor Veldrietzanger maar kan volgens Svensson bij eerstejaars Veldrietzangers voorkomen. Gezien het op elke staartpen gelijke patroon van groeistrepen, was het waarschijnlijk een eerstejaars.

77 Veldrietzanger *Acrocephalus agricola*, Laaxum, Friesland, oktober 1971 (JHP Westhof).

KOP De koptekening van de vogel te Laaxum is karakteristiek voor Veldrietzanger. De andere drie soorten hebben een min of meer duidelijke wenkbrauwstreep welke achter het oog direct vervaagt en eindigt en niet door donkere strepen wordt begrensd.

BOVENDELEN De bruine bovendelen met de enigszins contrasterende roestbruine stuit past op Veldrietzanger, Kleine Karekiet en sommige Bosrietzangers. Hoewel Blyths Rietzanger in het eerste winterkleed enigszins warmbruin en roestkleurig getint kan zijn (cf Svensson), is deze soort volgens Harvey & Porter nooit zo helder en roestbruin gekleurd als Kleine Karekiet en Bosrietzanger in eerste winterkleed en heeft Blyths nooit een duidelijke roestkleurige stuit.

VLEUGEL Veldrietzanger, Bosrietzanger en Kleine Karekiet vertonen gewoonlijk vrij donkere tertials met lichtere randen en een grotendeels donkere duimvleugel zoals de vogel te Laaxum. Blyths Rietzanger toont gewoonlijk (adulte zeker) vrij uniform gekleurde tertials welke niet veel donkerder zijn dan de bovendelen en geen lichte randen hebben terwijl de duimvleugel niet uitgesproken donker is.

NAAKTE DELEN De donkere bovensnavel (afgezien van de snijranden) en de donkere subterminale vlek op de lichte ondersnavel zijn karakteristiek voor Veldrietzanger. De ondersnavel van Bosrietzanger en Kleine Karekiet is doorgaans geheel lichtgekleurd. Volgens Svensson is dit ook het geval bij Blyths Rietzanger maar Harvey & Porter spreken dit tegen. De vleeskleurige poten passen goed op Veldrietzanger die overigens ook lichtbruine of enigszins geelachtige poten kan vertonen, de zelfde kleur die Bosrietzanger kan hebben. Blyths heeft meestal grijze (of zelfs blauwgrijze) poten en Kleine Karekiet donker groenachtige poten met grijze of bruine zweem.

GEDRAG Het schokken met en spreiden van de staart geldt als karakteristiek voor Veldrietzanger en Blyths Rietzanger en is ongebruikelijk voor de andere twee soorten (Wallace).

In Azië komen twee karekietachtigen met ongestreepte bovendelen voor die het formaat hebben van Veldrietzanger en er sterk op gelijken, namelijk *A bistrigiceps* en *A concinens*. De eerste heeft een opvallende zwarte zijkruintreep en oogstreep, duidelijker dan bij Veldrietzanger, en lichte grijsbruine bovendelen met licht geelbruine stuit (Harvey & Porter, Williamson 1976). De tweede kan in het veld vermoedelijk niet van Veldrietzanger worden onderscheiden. In de hand zijn er enkele kleine verschillen. Bij *A concinens* reikt p2 tussen p8 en p10 (Williamson, King *et al* 1975), bij de vogel te Laaxum reikte p2 tussen p5 en p6. Overigens kan het voorkomen van *A bistrigiceps* en *A concinens* in Europa op grond van hun oostelijk Aziatische verspreidingsgebied vrijwel uitgesloten worden geacht.

In Finland werden in 1982 vier eerstejaars vogels gevangen (waarschijnlijk afkomstig uit één broedsel) van een gemengd paar Kleine Karekiet x Rietzanger (*Br Birds* 78: 434-437). Deze hybriden vertoonden gelijkenis met Veldrietzanger door de ongestreepte bovendelen en lichte wenkbrauw- en zijkruintreep maar onderscheidden zich onder andere door een langere snavel en langere vleugels.

Van de niet-karekietachtigen kunnen Snor *Locustella luscinioides* en Kleine Spotvogel *Hippolais caligata* bij de overwegingen worden betrokken. De eerste heeft andere handkenmerken dan de Veldrietzanger, zoals het ontbreken van versmallingen aan de buitenvlaggen van de handpennen, en verschilt verder onder andere door de vrij lange snavel, vrij lange vleugels met gebogen handpennen, een smallere wenkbrauwstreep welke met een bochtje om het oog loopt en van boven niet donker is begrensd, en een niet contrasterende stuit. Een bleke gesleten Veldrietzanger zou kunnen worden verward met een Kleine Spotvogel. Deze heeft een enigszins gelijkend koppatroon en vleugelformule maar is van boven grijzer. Verder zijn de buitenranden van de staartpennen en een deel van de binnenvlag van de buitenste staartpen (indien niet al te gesleten) witachtig terwijl de staarttrand recht is. Bovendien heeft de Kleine Spotvogel een ander gedrag en biotoopkeuze.

conclusie

Op grond van de vleugelformule, de versmallingen aan de buitenvlaggen van p3, p4 en p5, de korte snavel en de korte vleugel, de vrij lange wenkbrauwstreep met donkere boven- en onderbegrenzing, de ongetekende bruine bovendelen met roestkleurige stuit en de vleeskleurige poten kan worden geconcludeerd dat de vogel te Laaxum een Veldrietzanger was. Op grond van de gave slagpennen en vrij gave staart kan worden geconcludeerd dat het een eerstejaars betrof omdat evenals de meeste andere karekietachtigen de Veldrietzanger de slagpennen niet in de zomer ruit maar pas in de winter zodat de slagpennen van een adulte vogel in oktober sterk gesleten zouden zijn geweest. Ook het gelijke patroon van groeistrepen op alle staartpennen wijst op een eerstejaars vogel.

Veldrietzanger uit 1971 in ere hersteld

De argumentatie van de CNA tegen aanvaarding van dit geval, zoals destijds door K H Voous verwoord, luidde: 'Bij het bezichtigen van de dia's kwamen wij tot de conclusie dat de inbochtigen op de binnenvlag van de grote slagpennen op één uitzondering na niet zichtbaar zijn en dat deze ook niet in uw beschrijving worden genoemd. Daardoor kan het overtuigende bewijs van de determinatie niet worden geleverd. Wel zagen wij de inbochting op de tweede slagpen (van buiten af) en die zit te hoog voor *agricola*, maar op de juiste plaats voor een *dumetorum*. Ook is de relatieve lengte van deze slagpen te lang voor een *agricola* en past eerder bij een *dumetorum*.'

Volgens Svensson kan de 'relatieve lengte' van p2 wel op Veldrietzanger betrekking hebben. De versmalling op de binnenvlag van p2 is volgens ons op de dia niet zichtbaar. Het ontbreken van gegevens over de binnenvlagen wordt ruimschoots gecompenseerd door de overige kenmerken ten gunste van Veldrietzanger.

variatie

Vergelijking van de beschrijving en foto's van de Veldrietzanger te Laaxum met die te Makkum laat een verschil zien in de kleur van de bovenzijde. De vogel te Laaxum maakte een rossiger en donkerder indruk dan de vogel te Makkum die vrij licht en vaal was. Ook in Groot-Brittannië zijn zowel rossige als bleke Veldrietzangers aangetroffen (Meek & Little, Williamson).

Vaurie (1959) onderscheidt drie ondersoorten van de Veldrietzanger, namelijk *A a agricola*, *A a brevipennis* en *A a tangorum*. De eerste is de meest rossige, de tweede is het bleekst en de derde heeft het opvallendste koppatroon. Williamson vat *tangorum* op als ondersoort van *A bistrigiceps* terwijl hij *agricola* en *brevipennis* als kleurfasen van de monotypische Veldrietzanger beschouwt. De rossige *agricola*-fase zou betrekking hebben op het verse kleed na de rui en de blekere *brevipennis*-fase zou het gevolg zijn van de vrij spoedige sleet en verbleking van de roestbruine veertoppen. De individuele kleurverschillen tussen Veldrietzangers in de herfst zouden dan het gevolg zijn van verschillende aanvangstijdstippen (in de zomer of vroege herfst) van de rui naar het winterkleed. Sommige laat ruiende exemplaren vertonen het rossige verenkleed tot ver in de winter. In Groot-Brittannië werden eind september en begin oktober Veldrietzangers in eerste winterkleed aangetroffen die opvallend licht waren en in één geval door sommigen aanvankelijk als leucistische Rietzanger bestempeld werd.

voorkomen

In Nederland was voor 1971 één geval van de Veldrietzanger bekend, namelijk een vangst in het Zwarte Meer O op 21 augustus 1967 (Koridon 1967). Dit geval is echter summier en zonder foto's gedocumenteerd en de beschrijving sluit Blyths Rietzanger niet uit. Bij de herziening van de Nederlandse avifaunistische lijst in 1983 achtte de CDNA het geval niet langer aanvaardbaar (van IJzendoorn & de Heer 1985). Hierdoor wordt de vangst uit 1971 het eerste aanvaarde geval voor Nederland. De vangst op 13 oktober 1984 te Makkum betekende het tweede geval.

FIGUUR 1 Voorkomen van Veldrietzanger *Acrocephalus agricola* in Europa. Gearceerd: broedgebieden; dicht: gevallen uit mei-juli; half-open: gevallen uit augustus; open: gevallen uit september-november.

Uit het midden en noordwesten van Europa zijn tot en met 1984 ten minste 25 gevallen van de Veldrietzanger bekend: BRD 1, Finland 4, Groot-Brittannië 11, Hongarije 1, Nederland 2 en Zweden 6. Hiervan dateren er zes van voor 1970, acht uit de periode 1970-79 en tenminste 11 uit de periode 1980-84. De verdeling per maand is: mei 1, juni 6, juli 2, augustus 3, september 8, oktober 3 en november 1. De vroegste datum is 30 mei (1984, Groot-Brittannië), de laatste 9 november (1981, Groot-Brittannië). Opvallend is het verschil in voorkomen per maand van oost naar west. Finland kent uitsluitend gevallen uit juni-juli, Zweden drie uit juni-juli, twee uit augustus en één uit september, de BRD één uit juni, Nederland twee uit oktober en Groot-Brittannië 10 van de 11 uit september-november (figuur 1). Voor zover kan worden nagegaan, betreffen alle najaarsgevallen eerstejaars vogels.

Het westelijkste broedgebied van de Veldrietzanger bevindt zich in Bulgarije, Roemenië en de zuidelijke USSR aan de west- en noordzijde van de Zwarte Zee. Verder broedt de soort in de USSR ten noorden en oosten van de Kaspische Zee en in delen van Iran, Afghanistan en China. Het overwinteringsgebied ligt in zuidelijk Azië van zuidoostelijk Iran tot in

Veldrietzanger uit 1971 in ere hersteld

Thailand (Harrison 1982, King *et al*). Uit onderzoekingen uit de tweede helft van de 70-er jaren bleek dat de Veldrietzanger in noordoostelijk Roemenië meer voorkomt dan voorheen werd aangenomen en zelfs algemeen genoemd kan worden (Dubois 1983). Ook in noordoostelijk Bulgarije is een gebied bekend geworden met een behoorlijke populatie (Jander 1983). Het staat niet vast of het voorkomen in Bulgarije en Roemenië een werkelijke toename betreft of dat de soort hier voorheen over het hoofd is gezien.

summary

PADDYFIELD WARBLER from 1971 rehabilitated. On 2 October 1971, a Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* was trapped and ringed on the Mokkebank at Laaxum, Friesland. At that time, the record was not accepted by the Dutch rarities committee but has now been rehabilitated. A description is given and its identification discussed. The rather rufous bird could be identified by its wing formula, emargination of outer web of p3, p4 and p5, short bill, short wing (55 mm) and long pale supercilium extending well behind the eye and bordered dark above and below. P2 reached between p5 and p6.

This was the first record of Paddyfield Warbler for the Netherlands. A second dates from October 1984. A formerly accepted record from 1967 has recently been withdrawn after a review by the Dutch rarities committee. Up to and including 1984, there have been at least 25 records of Paddyfield in central and north-western Europe: Finland 4, FRG 1, Great Britain 11, Hungary 1, Netherlands 2 and Sweden 6. Occurrences in Finland were all in June-July, in Sweden three were in June-July, two in August and one in September, in the FRG one in June, in the Netherlands two in October, and in Great Britain all but one were in September-November.

verwijzingen

- BELL, D G 1979. Paddyfield Warbler in Cleveland. *Br Birds* 72: 348-351.
- BRUUN, B & SINGER, A 1970. *Gids voor de vogels van Europa*. Eerste druk. Amsterdam & Brussel.
- DUBOIS, P J 1983. Status of Paddyfield Warbler in Romania. *Br Birds* 76: 585.
- FLUMM, D S & LORD, N A G 1978. Identification of a Paddyfield Warbler. *Br Birds* 71: 95-101.
- HARRISON, C 1982. *An atlas of the birds of the western Palaearctic*. Londen.
- HARVEY, W G & PORTER, R F 1984. Field identification of Blyth's Reed Warbler. *Br Birds* 77: 393-411.
- VAN IJZENDOORN, E J & DE HEER, P 1985. Herziening van de Nederlandse avifaunistische lijst. *Limosa* 58: 65-72.
- JANDER, G 1983. Zum Gesang des Feldrohrsängers. *Falke* 30: 272-277.
- DE JONG, J 1985. Veldrietzanger te Makkum in oktober 1984. *Dutch Birding* 7: 140-141.
- KING, B F, DICKINSON, E C & WOODCOCK, M W 1975. *A field guide to the birds of South-East Asia*. Londen.
- KORIDON, J A F 1967. Eerste vondst van de Veldrietzanger (*Acrocephalus agricola*) in Nederland. *Limosa* 40: 185.
- MEEK, E R & LITTLE, B 1979. Paddyfield Warbler in Northumberland. *Br Birds* 72: 353-357.
- SVENSSON, L 1970 & 1984. *Identification guide to European passerines*. Eerste & derde druk. Stockholm.
- VAURIE, C 1959. *The birds of the Palearctic fauna. Passeriformes*. Londen.
- WALLACE, D I M 1980. Identification of some scarce or difficult west Palearctic species. In SHARROCK, J T R. *The frontiers of bird identification*: 133-145. Londen.
- WILLIAMSON, K 1976. *Identification for singers* 1. Derde druk. Tring.
- WITHERBY, H F *et al* 1943. *The handbook of British birds* 2. Londen.

Edward J van IJzendoorn, Derde Schinkelstraat 45, 1075 TK Amsterdam
J H P (Han) Westhof, Woudvaartkade 52, 8606 XV Sneek

Subspecific identity of two Yellow-browed Warblers in the Netherlands in 1982

Tom M van der Have

From 15 to 17 October 1982, on Schiermonnikoog, Friesland, and from 9 to 14 November 1982, on Vlieland, Friesland, two Yellow-browed Warblers *Phylloscopus inornatus* were studied. The birds differed considerably from each other in plumage and call, to such extent that the idea occurred that they presented different subspecies. The Schiermonnikoog bird called intensively during the day while foraging restlessly in dense willow scrub or on the ground. It sang in response to playback of its tape-recorded call. On 17 October, it was lured into a mist net by playing its own song. The Vlieland bird which behaved in a similar way, foraged in an isolated garden. However, it was less vocal and called mostly at sunset. It was mist-netted on 13 November.

descriptions

Schiermonnikoog 15-17 October 1982

GENERAL APPEARANCE Plumage and behaviour like typical Yellow-browed Warbler, with vivid green upperparts, two prominent yellowish wing-bars and long marked supercilium. Bill strong (like Willow Warbler *P trochilus*).

HEAD Crown uniformly olive-green. Marked supercilium yellowish-white and broad, from base of bill to hindneck, connected on forehead.

UPPERPARTS Olive-green as crown.

UNDERPARTS Off-white, flank and undertail-coverts with yellowish cast.

WING Primaries and secondaries with bright yellowish-green edges. Greater and median coverts broadly tipped yellowish-white, forming two prominent wing-bars.

TAIL Feathers edged bright yellowish-green.

BARE PARTS Bill horn-coloured; base of upper and lower mandible yellow, giving bicoloured appearance. Leg horn-coloured.

MEASUREMENTS Wing length 57 mm. Tail length 42 mm. Wing formula almost identi-

Vlieland 9-14 November 1982

Very pale, with greyish-olive upperparts, in full sunlight more brownish. Upper wing-bar less pronounced, forming only small spot. Supercilium pronounced only behind eye. Bill fine (like Goldcrest *Regulus regulus*).

Crown and neck greyish-olive, slightly darker towards supercilium. Supercilium less marked, with yellowish cast only above eye long but only pronounced behind eye and not connected on forehead. Chin with only slight yellowish cast.

Greyish-olive, rump greyer.

Off-white.

Primaries and secondaries with pale edge and white tips. Tertiaries with white edges. Greater coverts with white tips, median coverts with greyish-white tips, forming prominent lower and smaller upper wing-bar.

Feathers brown with paler fringes.

Bill dark horn-coloured; base of lower mandible yellowish-horn-coloured. Leg dark horn-coloured.

Wing length 56 mm. Tail length 40 mm. Wing formula almost identical with that of

Subspecific identity of two Yellow-browed Warblers

FIGURE 1 Yellow-browed Warblers *Phylloscopus inornatus humei* (top) and *P. i. inornatus* (bottom) (Karel A Mauer).

cal with that of Vlieland bird.

AGE First-year (unossified skull).

VOICE Call high-pitched *tje-tet*, rising in tone (resembling Coal Tit *Parus ater*). Song repetition of call note, followed by even higher notes rising and falling in pitch (resembling Short-toed Treecreeper *Certhia brachydactyla*).

Schiermonnikoog bird.

Fully grown (ossified skull).

Call lower-pitched *te-wie-esp*, with last syllable falling in tone (resembling *chilp* of House Sparrow *Passer domesticus*). Song not heard.

identification

The Yellow-browed Warbler on Schiermonnikoog was identified as belonging to the nominate subspecies *P. i. inornatus* on the basis of plumage characters, ie bright green upperparts and two prominent wing-bars (cf Ticehurst 1938, Williamson 1967). This conclusion was confirmed by its song which resembled that of *P. i. inornatus* in Palmér & Boswall (1980-81) and Svensson (1984a). Of 13 Yellow-broweds trapped at the same locality between 1973 and 1983, 10 were described in detail and the call was noted from seven. All were more or less compatible with the previous description but some had more yellow in their plumage or browner legs.

The Yellow-browed Warbler on Vlieland showed characters of the south-eastern subspecies *P. i. humei*, ie reduced upper wing-bar, greyish-olive upperparts, dark bill and legs and House Sparrow-like call (cf Ticehurst,

Subspecific identity of two Yellow-browed Warblers

Williamson, Kitson 1980, Svensson 1984ab). The white tips to the remiges indicated that the bird was in fresh plumage and therefore wear and bleaching could not have been responsible for the absence of yellow and the reduction of the wing-bar.

It should be noted that at the south-eastern edge of its range *P i inornatus* comes close in plumage characters to *P i mandellii*, including a reduced upper wing-bar. However, *P i mandellii* has darker upperparts and browner legs than *P i humei*.

discussion

The Yellow-browed Warbler is the most abundant warbler in the Siberian taiga east of the Ural Mountains but is rare west of these (Dement'ev & Gladkov 1968). *P i inornatus* meets *P i humei* in the Sayan and Altai Mountains, southern Siberia. *P i humei* is distributed further south as far as the western Himalayas (Ticehurst, Williamson) and winters over much of the Indian peninsula. Recently, it was found wintering in Iran (Hjort 1971) where it also occurred in spring (Wallace 1973).

Although the Yellow-browed Warbler is the most regular vagrant in western Europe of the Siberian *Phylloscopus* species, there are few cases in which *P i humei* was involved. In Great Britain, three records are known: October 1974, 7 November 1970 and 13-14 November 1966 (Meek 1978, Scott 1979, Sharrock 1981). The BOU Records Committee has refrained from confirming these birds as belonging to *P i humei* because the variation in plumage on the breeding grounds has not been clarified (Sharrock 1981). Quinn & Clement (1979) mentioned three records of presumed *P i inornatus* in winter and spring with reduced wing-bars but their descriptions lack statements on call and colour of bare parts. Therefore, subspecific identity of these records remains uncertain. In the

78 Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus*, Schiermonnikoog, Friesland, October 1982 (André J van Loon).

Subspecific identity of two Yellow-browed Warblers

FRG, a Yellow-browed showing characters of *P i humei* was observed and trapped in February 1975 (Friedrich 1977). It was presumed to have been present in the area from October 1974 onwards. In Sweden, a *humei*-like Yellow-browed was present during February and March 1975 (Göran Walinder *in litt*).

In the Netherlands, Yellow-browed Warblers observed in the winter of 1974/75 at Hoogeveen, Drenthe (Nuyten 1984), and at Wassenaar, Zuidholland (Remeeus 1975; formerly accepted as Greenish Warbler *P trochiloides*), and in the winter of 1982/83 at Delft, Zuidholland (Hazevoet 1983, Steinhaus 1984), also showed characters of *P i humei*, ie reduced or absent upper wing-bar and House Sparrow-like call. Moreover, I recently identified a Yellow-browed Warbler obtained on the lightship 'Texel' on 28 November 1958, now at the Zoölogisch Museum at Amsterdam, Noordholland, as belonging to *P i humei* (confirmed by C S Roselaar; *contra* Smit & Voous 1959). Most of the Dutch birds had a supercilium pronounced only behind the eye, a character not found in the literature but perhaps worth paying more attention to.

The monthly and yearly distributions of occurrences of *humei*-like Yellow-browed Warblers in western Europe may give additional evidence of their south-eastern origin. Their arrival appears to be rather late in autumn, ie from the second half of October to the first half of November. This timing coincides with the occurrence of Pallas's Warbler *P proregulus*, a species of south-eastern origin which partially breeds alongside *P i humei*. Moreover, at least four *humei*-like Yellow-broweds were recorded in the autumn and winter of 1974/75 and at least two in the autumn and winter of 1982/83, years when peak numbers of Pallas's strayed to western Europe. No autumn or winter records are known of *humei*-like birds in peak years of Yellow-browed, most noticeably 1967, 1980 and 1981 (Sharrock 1974, Scharringa & Osieck 1981).

It remains to be seen to what extent *P i humei* can be safely separated from *P i inornatus* in late winter and early spring on plumage characters alone. However, bare parts show clear and consistent differences throughout the year (Kitson). More interestingly, song and call of *P i inornatus* and *P i humei* are totally different (Palmér & Boswall, Schubert 1982, Svensson 1984a). Should they be found breeding alongside each other, for example in the Altai Mountains, then they would deserve species status (cf Svensson 1984b).

samenvatting

SUBSPECIEFIEKE IDENTITEIT VAN TWEE BLADKONINKJES IN NEDERLAND IN 1982 Twee Bladkoninkjes *Phylloscopus inornatus* werden waargenomen en gevangen op Schiermonnikoog Fr (15-17 oktober 1982) en op Vlieland Fr (9-14 november 1982). Het eerste exemplaar zong in reactie op het afdraaien van de opgenomen roep. Op grond van verenkleed, roep en zang kon worden geconcludeerd dat dit exemplaar de nominaatvorm *P i inornatus* betrof. Het tweede exemplaar kon worden gedetermineerd als de zuidoostelijke ondersoort *P i humei* op grond van de grijze bovendelen, de minder opvallende bovenste vleugelstreep, de donkere snavel en de Huisumus *Passer domesticus*-achtige roep. Het artikel besluit met de bespreking van gepubliceerde gevallen van Bladkoninkjes met kenmerken van *P i humei*.

references

- DEMENTEV, G P & GLADKOV, N A 1968. *Birds of the Soviet Union* 6. Jerusalem.
- FRIEDRICH, W 1977. Gelbbrauenlaubsänger *Phylloscopus inornatus* überwinterte am Bodensee. *Anz orn Ges Bayern* 16: 68-71.
- HAZEVOET, C J 1983. *Nederlandse vogels* 5. Cassette. Zeist.
- HJORT, C 1971. The Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* wintering in Iran. *Bull Br Orn Club* 91: 95.
- KITSON, A R 1980. Identification of eastern Yellow-browed Warblers. *Br Birds* 73: 193-194.
- MEEK, E R 1978. Unusual Yellow-browed Warbler in Northumberland. *Br Birds* 71: 464-465.
- NUYTEN, P A 1984. Bladkoninkje te Hooegeven in winter van 1974/75. *Dutch Birding* 6: 19-20.
- PALMER, S & BOSWALL, J 1980-81. *A field guide to the bird songs of Britain and Europe* 15 & 8. First (gramophone) & second (cassette) edition. Stockholm.
- QUINN, A & CLEMENT, P 1979. Plumage of Yellow-browed Warblers wintering in southern England. *Br Birds* 72: 484-485.
- REMEUS, A 1976. Winterverblijf van een Grauwe Fitis *Phylloscopus trochiloides* in de Wassenaarse duinen. *Limosa* 49: 72-75.
- SCHARRINGA, C J G & OSIECK, E R 1981. Zeldzame vogels in Nederland in 1980. *Limosa* 54: 127-136.
- SCHUBERT, M 1982. Zur Lautgebung mehrerer zentralasiatischer Laubsängerarten (*Phylloscopus*; Aves, Sylviidae). *Mitt zool Mus Berlin* 58: 109-128.
- SCOTT, R E 1979. Unusual Yellow-browed Warbler in Sussex. *Br Birds* 72: 125.
- SHARROCK, J T R 1974. *Scarce migrant birds in Britain and Ireland*. Berkhamsted.
- 1981. Changes to the British and Irish list. *Br Birds* 74: 345-347.
- SMIT, H A W & VOOUS, K H 1959. Bladkoninkjes tijdens de herfsttrek 1958 in Nederland. *Limosa* 32: 191-192.
- STEINHAUS, G H 1984. Bladkoninkje te Delft in winter van 1982/83. *Dutch Birding* 6: 20-22.
- SVENSSON, L 1984a. *Soviet Birds*. Cassette. Stockholm.
- 1984b. *Identification guide to European passerines*. Third edition. Stockholm.
- TICEHURST, C B 1938. *A systematic review of the genus Phylloscopus*. London.
- WALLACE, D I M 1973. Identification of some scarce or difficult west Palearctic species in Iran. *Br Birds* 66: 376-390.
- WILLIAMSON, K 1967. *Identification for ringers* 2. Second edition. Tring.

Tom M van der Have, Linnaeuslaan 70, 1431 JW Aalsmeer

mystery photographs

17 Mystery photograph 17 shows a large and compact-looking raptor. The rather broad little protruding head, broad distinctly-fingered wings, and short tail are features of the flight silhouettes of Lesser Spotted *Aquila pomarina* and Spotted Eagle *A clanga*. Other large raptors would have shown a more protruding head or longer tail or both and even longer-fingered primaries. Both spotted eagles show an almost identical silhouette and have about 1.3 to 1.5 times the wing-span of Buzzard *Buteo buteo*, making small individuals surprisingly hard to find between soaring Buzzards. Lesser Spotted and Spotted soar and glide with arms held level and hands slightly drooped. Spotted often shows broader wings with S-shaped trailing edge and shorter tail, down to half of wing width at base. These characters may be affected by wear and moult and difficult to

79 Spotted Eagle *Aquila clanga*, India, January 1979 (Klaus Malling Olsen).

judge. For separating Lesser Spotted and Spotted, it is therefore necessary to study their plumage.

The photograph shows the conclusive feature of Spotted Eagle: the contrast between dark blackish-brown body and underwing-coverts and slightly paler remiges. Lesser Spotted Eagle would have shown an opposite contrast of warm brown-coloured body and underwing-coverts with darker remiges. A narrow whitish line across the greater coverts divides remiges and coverts. This is the case in many Lesser Spotted and Spotted and emphasizes the contrast between the two parts. Unfortunately, in the field it may often be difficult to obtain good views and the underparts may appear uniformly coloured. In fact, in some Lesser Spotted coverts and body may be quite dark. Thus, circumstances and individual variation do not always allow a positive identification. This Spotted Eagle was photographed by the author in India in January 1979.

Klaus Malling Olsen, Møllegade 21, st t h, 2200 København N, Denmark

Mystery photographs 18. Solution in next issue.

mededelingen

Blauwvleugeltaling te Moerdijk in mei 1985 In de namiddag van 12 mei 1985 bevond ik mij met mijn zoon en zijn vriendje op het industrieterrein tussen Moerdijk en Klundert Nb. Met de zon in de rug inspecteerden wij om 16:45 een ondiepe in open opspuitterrein gelegen plas. Op *c* 50 m afstand zwom in gezelschap van een mannetje Wintertaling *Anas crecca* een andere eend. De vogel viel op door een grote halvemaanvormige witte vlek op de kop tussen oog en snavel, een vrij lange slanke en geprononceerde zwartgrijze snavel en bovenal door de grote bijna cirkelvormige helderwitte vlek op de zwarte anaalstreek welke opvallend contrasteerde met de zwarte onderstaartdekveren. Op grond van deze kenmerken was de vogel direct te determineren als een mannetje Blauwvleugeltaling *A discors* in zomerkleed. Na een kwartier verlieten wij onze positie waardoor beide vogels werden verstoord en opvlogen. De Blauwvleugel vloog naar een naburige plas. Tijdens deze korte vlucht vielen de helder lichtblauw getinte dekveren op. 's Avonds werd de Blauwvleugeltaling door andere gewaarschuwde vogelaars gezien. De volgende dag werd de vogel niet meer aangetroffen.

GROOTTE & BOUW Iets groter dan Wintertaling, vooral 'langer'.

VERENKLEED Kop donker met grote helderwitte halvemaanvormige vlek tussen oog en snavelbasis. Hals, bovendelen, borst, flank en buik donker grijsbruin getint (bijna als bij mannetje Krakeend *A strepera* maar vlekkenpatroon grover). Op zwarte anaal-

streek grote bijna cirkelvormige witte vlek, sterk contrasterend met zwarte aangrenzende veerpartij en daardoor dadelijk opvallend. Helder lichtblauw gekleurde dekveren zichtbaar in vlucht. Staart donker.

NAAKTE DELEN Snavel zwartgrijs, sterk geprononceerd. Poot geel (alleen inplant kunnen waarnemen).

Tot en met mei 1985 zijn in Nederland nu negen gevallen van de Blauwvleugeltaling bekend. Vier hiervan betreffen vondsten. Twee gevallen dateren uit januari, een uit april, twee uit mei, twee uit juni, een uit september en een uit oktober. In vrijwel alle landen in westelijk Europa is de soort als dwaalgast vastgesteld (Cramp & Simmons 1977). Dennis (1981) vermeldde 10 terugmeldingen uit het westelijk Palearctisch gebied van in Noord-Amerika geringe individuen.

summary

BLUE-WINGED TEAL AT MOERDIJK IN MAY 1985 On 12 May 1985, an adult male Blue-winged Teal *Anas discors* was present on a small lake in an industrial area at Moerdijk, Noordbrabant. It constituted the ninth record for the Netherlands. Monthly distribution of previous records is as follows: January (two), April, May, June (two), September and October.

verwijzingen

CRAMP, S & SIMMONS, K E L 1977. *The birds of the western Palearctic* 1. Oxford, Londen & New York.

DENNIS, J V 1981. A summary of banded North American birds encountered in Europe. *NAW Bird Band* 6: 88-96.

Gerard L Ouweneel, Lijster 17, 3299 BT Maasdam

Witkopeend te Amsterdam in februari 1985 Op 24 februari 1985, omstreeks 10:30, ontdekte ik in een wak in het grotendeels met ijs bedekte Nieuwe Diep te Amsterdam Nh een eend die mijn aandacht trok door de lichte wangen. De vogel bevond zich in gezelschap van een 10-tal Kuifeenden *Aythya fuligula* en liet zich op 10-20 m prima bekijken. Toen ik van mijn fiets stapte, raakte de vogel iets gealarmeerd waarbij de hals werd gestrekt en de opvallend lange staart, welke tot dan toe op het wateroppervlak had gelegen, schuin achterwaarts omhoog gestoken. De snavel was halverwege sterk verhoogd. Het was nu duidelijk dat het om een stekelstaarteend *Oxyura* ging.

Nadat ik thuis enkele vogelboeken had geraadpleegd, kwam ik tot de conclusie dat de vogel een Witkopeend *O leucocephala* was. Ik waarschuwde onmiddellijk enkele vogelaars waardoor velen die middag in de gelegenheid waren de eend te bekijken. Deze zat aanvankelijk op de zelfde plaats maar later, nadat de vogel door een bootje was verstoord, in een wak aan de overzijde van het aangrenzende Amsterdam-Rijnkanaal. Ook in de vlucht viel de lange staart op. Tot in de schemering werd de vogel gezien, meestal slapend met de kop in de veren. Er werden enkele foto's van de vogel gemaakt.

De volgende dag en daarna werd de Witkopeend niet meer waargenomen, ondanks intensieve naspeuringen. Het vertrek hield vermoedelijk verband met de invallende dooi waardoor veel plassen en vaarten en grote delen van het IJsselmeer in korte tijd ijsvrij kwamen. De eenden op het Amsterdam-Rijnkanaal en het Nieuwe Diep verplaatsten zich veel als gevolg van de dooi.

GROOTTE & BOUW Grootte ongeveer als van Kuifeend. Kop groot. Bovenzijde vrij hoog, enigszins gebochelde indruk makend. Lange staart vaak in hoek van 45° met wateroppervlak gehouden daarbij ongeveer zo hoog als mantel reikend. Snavel halverwege sterk verhoogd en dik (ongeveer als bij Zwarte Zeeëend *Melanitta nigra*).

KOP & HALS Kop donkerbruin, met uitzondering van vuilwitte kin, keel, smalle streep onder oog en onderste deel van oorstreek. Donkerbruine streep over oorstreek duidelijk breder dan vuilwitte streep onder oog.

FIGUUR 1 Witkopeend *Oxyura leucocephala*, Amsterdam, Noordholland, februari 1985 (Karel A Mauer).

Hals lichtbruin.

LICHAAM Boven- en onderdelen lichtbruin, vaag gebandeerd met donkere streepjes. Onderstaartdekveren vuilwit.

VLEUGEL Slagpennen donker. Bovenvleugeldekveren als bovendelen. Ondervleugeldekveren licht. Oksel wit. STAART Donkerbruin.

Vanwege de knobbel op de snavel en het ontbreken van kleurcontrast tussen boven- en onderdelen kon de Rosse Stekelstaart *O jamaicensis* worden uitgesloten. De koptekening wees op een vrouwtje of juveniele vogel. Eigenhuis & Menkveld (1985) meenden op grond van het scherp afgetekende koppatroon en de gave staart te kunnen concluderen dat het een adult vrouwtje betrof. Er waren geen aanwijzingen dat de vogel uit gevangenschap afkomstig was.

Dit was het negende geval van de Witkopeend voor Nederland. Er waren vijf waarnemingen en drie vondsten bekend waarvan twee voor 1900. Alle gevallen dateren uit de periode oktober-maart. Het laatste geval betrof een waarneming uit 1965 op precies de zelfde plaats en in de zelfde tijd van het jaar terwijl in 1956 een exemplaar slechts enkele kilometers verder op het Amsterdam-Rijnkanaal zwom (Commissie voor de Nederlandse Avifauna 1970). Als dwaalgast is de Witkopeend uit vrijwel alle landen in westelijk en centraal Europa bekend (Cramp & Simmons 1977). Eigenhuis & Menkveld gaven een overzicht van het voorkomen in Europa per maand waarin zich twee duidelijke pieken rond februari en november aftekenen.

De populatie van de Witkopeend wordt geschat op 15 000 exemplaren. De belangrijkste broedgebieden liggen in Kazachstan, USSR. In het westelijk Palearctisch gebied is de soort een zeldzame broedvogel. Kleine broedpopulaties komen voor in het zuiden van Spanje, in het noorden van Afrika en in Turkije. Vroeger broedde de Witkopeend ook in enkele Balkanlanden, op Corsica en in Italië. De vogels uit Kazachstan trekken van eind september tot midden oktober weg, hoofdzakelijk naar de Kaspische Zee, Pakistan en Turkije en keren terug van begin februari tot eind april. De westelijk Palearctische vogels vertonen slechts geringe verplaatsingen (Cramp & Simmons).

summary

WHITE-HEADED DUCK AT AMSTERDAM IN FEBRUARY 1985 On 24 February 1985 a White-headed Duck *Oxyura leucocephala* was observed on a lake at Amsterdam, Noordholland. It probably concerned a female or juvenile. This was the ninth record for the Netherlands. The preceding record in 1965 came from the same lake.

verwijzingen

COMMISSIE VOOR DE NEDERLANDSE AVIFAUNA 1970. *Avifauna van Nederland*. Tweede druk. Leiden.

CRAMP, S & SIMMONS, K E L 1977. *The birds of the western Palearctic* 1. Oxford, Londen & New York.

EIGENHUIS, K J & MENKVELD, E 1985. Voorkomen en rui- en leeftijdskenmerken van de Witkopeend *Oxyura leucocephala*. *Wielewaal* 51: 300-304.

Frank M van Groen, Camperstraat 17F, 1091 AD Amsterdam

Kelp Gull in Kenya in January 1984 On 2 January 1984, on the beach at Malindi, Kenya, Jef de Ridder photographed a large dark-backed gull. It was identified from the taken photograph as an adult Kelp Gull *Larus dominicanus* in summer plumage. The gull's most striking features were its thick bill with pronounced orange gonys, white head without any markings, small dark eye and greenish-yellow legs. The colour of the mantle was as dark as in nearby Lesser Black-backed Gulls *L fuscus* of subspecies *L f fuscus*. The following description is based on the colour transparency.

80 Kelp Gull *Larus dominicanus*, Kenya, January 1984 (Jef de Ridder).

SIZE & BUILD Somewhat larger than Lesser Black-backed Gull. Stocky body and thick neck. Head large and rounded. Eye small. Bill very thick with pronounced gonys. Legs stronger and primary projection shorter than in Lesser Black-backed.

PLUMAGE Head, neck and underparts white; no head markings. Mantle, scapulars and upperwing-coverts as black as in Lesser Black-backed. Secondaries broadly

tipped white, visible on full length of closed wing. Tertiaries tipped white. Tail white.

BARE PARTS Iris apparently dark. Bill deep yellow with large orange patch on gonys, not reaching upper mandible. Tip of upper mandible showing strong downward curve. Leg greenish-yellow.

MOULT & ABRASION Some primaries next to outer three in moult. Upperwing-coverts, tertiaries and outer primaries worn.

Confusion with Lesser Black-backed Gull of subspecies *L f fuscus* and

heuglini or with Great Black-backed Gull *L. marinus* can be excluded by the following considerations. All adult *L. f. fuscus* observed on the same day at Malindi had an equally dark mantle but were smaller, with longer wings, more slender bill and legs and always showed at least some streaking around the eye or on the nape (*contra* Grant 1982). None showed any wing moult. Although some *L. f. heuglini* observed at Malindi were moulting their outermost two or three primaries, they differed from the Kelp Gull by having a much paler mantle, longer wings, strong streaking on the nape and a more fierce appearance. Great Black-backed can be excluded by its pink legs. Both Lesser and Great Black-backed have a yellow iris. The unstreaked white head and active primary moult of the photographed bird indicate a gull in summer plumage, confirming that it originated from the southern hemisphere. The Kelp Gull breeds in November and December (Crawford *et al.* 1982).

The Kelp Gull is widely distributed in the southern hemisphere, from South America to the Antarctic Peninsula, New Zealand and southern Australia where it is expanding its range to the north. Birds breeding in South Africa were separated subspecifically by Brooke & Cooper (1979) as *L. d. veluta*, mainly because adults have a dark iris whereas in all other populations adults have a silvery-grey or pale yellow iris (Crawford *et al.*). On the west coast of Africa, Kelp Gull is a regular non-breeding visitor to southern Angola, sometimes as far north as Luanda (Crawford *et al.*). In 1980 and 1983, a pair was found breeding on an islet at the mouth of the Saloum, Sénégal, and in 1983, three adults were observed near Dakar (Erard *et al.* 1984). On the east coast of Africa, Kelp Gull is a regular non-breeding visitor to Natal as far north as Richards Bay, and an occasional visitor further north. In southern Mozambique, it has been recorded on Inhaca Island, Delagoa Bay, the most northerly record on the east coast of Africa so far (Crawford *et al.*). On Madagascar, Kelp Gull is not uncommon along the south-western coast and even abundant at Lac Tsimanapetsot-sa where it also breeds (Milon *et al.* 1973).

The Kelp Gull at Malindi has been accepted as a new species for Kenya and East Africa by the East African Rare Birds Committee (David Pearson *in litt.*).

references

- BROOKE, R. K. & COOPER, J. 1979. The distinctiveness of southern African *Larus dominicanus* (Aves: Laridae). *Durban Mus Novit* 12: 27-37.
- CRAWFORD, R. J. M., COOPER, J. & SHELTON, P. A. 1982. Distribution, population size, breeding and conservation of the Kelp Gull in southern Africa. *Ostrich* 53: 164-177.
- ERARD, C., GUILLOU, J. J. & MAYAUD, N. 1984. Sur l'identité spécifique de certains laridés nicheurs au Sénégal. *Alauda* 52: 184-188.
- GRANT, P. J. 1982. *Gulls: a guide to identification*. Calton.
- MILON, P., PETTER, J. J. & RANDRIANASOLO, G. 1973. *Faune de Madagascar* 35: oiseaux. Tananarive & Paris.

Jan Mulder, Verlengde Koepellaan 9a, 2061 VD Bloemendaal
Jef de Ridder, Goordijk 11, 2130 Brasschaat, Belgium

Veldrietzanger te Makkum in oktober 1984 Op 13 oktober werd op de Makkumer Zuidwaard te Makkum Fr door de Ringgroep Menork een Veldrietzanger *Acrocephalus agricola* gevangen. De vogel werd om 7:45 aangetroffen in een mistnet in een rietstrook langs het water. Hij werd geringd (Arnhem A710*305), beschreven, gefotografeerd en gefilmd in aanwezigheid van Willem Bil, Harry de Boer, R van Dekken, Jan de Jong, Auke de Vries en J A de Vries (ringer). De determinatie geschiedde met behulp van Svensson (1970). Om 8:15 werd de vogel losgelaten waarna deze rechtlijnig wegvloog en in het riet verdween. Om 10:15 werd de vogel opnieuw gevangen maar terstond weer de vrijheid gegeven.

GROOTTE & BOUW Iets kleiner dan Kleine Karekiet *A. scirpaceus*. P3 en p4 met duidelijk versmalde buitenvlag, p5 alleen vlak bij top (handpennen van buiten naar binnen genummerd). Onder andere p2 met versmalde binnenvlag. Staart afgerond.

VERENKLEED Kleuren iets lichter dan van Kleine Karekiet. Bovendelen ongestreept. Wenkbrauwstreep licht crèmekleurig, opvallend en achter oog vrij ver doorlopend. Boven wenkbrauwstreep opvallende donkere streep op zijkrui. Keel opvallend wit. Armpennen en tertials met lichtbruine duidelijke randen aan buitenvlag. Vooral buitenste staartpen met lichte buitenrand. **NAAKTE DELEN** Bovensnavel donker met lichte snijranden, andersnavel licht. Tong met vage vlekken. Poot bruingrijs.

BIOMETRIE Vleugellengte 56 mm; vleugel-formule p4 langste, p2 -5,25 mm (korter dan langste), p3 -0,25 mm, p5 -1 mm, p1 +2 mm langer dan langste handdekveer; p2 reikte tussen p7 en p8, dichter bij laatste; versmalling binnenvlag p2 minimaal 11 mm. Staartlengte 52 mm; staartafronding minimaal 8 mm. Snavellengte tot bevedering 9,7 mm, tot schedelbasis 15,5 mm. Gewicht 11 g (8:00). Alle maten bepaald volgens Perdeck & Speek (zonder datum).

81 Veldrietzanger *Acrocephalus agricola*, Makkum, Friesland, oktober 1984 (Jan de Jong, VRS Menork).

SLEET Slagpennen opvallend gaaf. Staartpennen aan top iets gesleten.

GELUID Angstgeluiden in gevangenschap meest overeenkomend met die van Rietzanger *A. schoenobaenus*.

De Veldrietzanger werd gedetermineerd aan de hand van de versmallingen aan de handpennen, de vleugelformule, de vleugel- en snavellengte en de wenkbrauwstreep met de donkere bovenbegrenzing. Op grond van de gave slagpennen kon worden geconcludeerd dat het een eerstejaars vogel was. Het geval is door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna aanvaard en betreft het tweede geval voor Nederland. Het eerste geval betrof eveneens een vangst in Friesland, namelijk op de Mokkebank te Laaxum op 2 oktober 1971 (van IJzendoorn & Westhof 1985).

summary

PADDYFIELD WARBLER AT MAKKUM IN OCTOBER 1984 On 13 October 1984, a first year

82-83 Veldrietzanger *Acrocephalus agricola*, Makkum, Friesland, oktober 1984 (Willem Bil, VRS Menork).

Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* was trapped, ringed and released at Makkum, Friesland. A description of the bird is given. It was the second record for the Netherlands, the first was in October 1971.

verwijzingen

VAN IJZENDOORN, E J & WESTHOF, J H P 1985. Veldrietzanger uit 1971 in ere hersteld. *Dutch Birding* 7: 121-128

PERDECK, A C & SPEEK, B J ZONDER DATUM. *Handkenmerken voor het determineren van vogels*. Arnhem.

SVENSSON, L 1970. *Identification guide to European passerines*. Eerste druk. Stockholm.

Jan de Jong, E A Borgerstraat 66, 8501 NG Joure

varia

Zwarte Leeuwerik In het steppegebied vanaf de benedenloop van de Wolga (nog juist in het westelijk Palearctisch gebied) oostwaarts tot het Altai gebergte leeft de Zwarte Leeuwerik *Melanocorypha yeltoniensis*. Het mannetje is in het voorjaar bijna geheel zwart en heeft door zijn formaat, bleekgele snavel, donkere poten en soms omhooggehouden staart wel iets weg van een mannetje Merel *Turdus merula*. Op de bovendelen zijn nog restanten zichtbaar van de brede lichte veerzomen welke de vogel in vers geruid kleed heeft. Vrouwjes zijn niet zwart maar bruinachtig en zien er ongeveer uit als de meeste andere leeuweriken. De zangvlucht begint opvallend. Het mannetje vliegt op vanaf de grond, waarbij de brede ronde vleugels ver naar voren worden gehouden zodat de achterrand sterk gekromd is. Tijdens het stijgen wordt de vleugelslag langzamer, vlinderachtig. Hierbij raken de vleugels elkaar bijna zowel onder als boven het lichaam. Op het hoogste punt van de zangvlucht blijft de vogel vaak langdurig al rondzwevend zingen, waarna hij als een Veldleeuwerik *Alauda arvensis* naar beneden glijdt.

Ook buiten de broedtijd verblijft de Zwarte Leeuwerik hoofdzakelijk in de USSR. In Europa zijn gevallen bekend uit België, de BRD (Helgoland), Malta en Roemenië. Gevallen uit Groot-Brittannië, Nederland en Zwitserland zijn geschrapt wegens onduidelijkheid over de herkomst van de vogels. REDACTIE

84 Zwarte Leeuwerik *Melanocorypha yeltoniensis*, mannetje, Kazachstan, juni 1985 (Huub Huneker).

85 Zwarte Leeuwerik *Melanocorypha yeltoniensis*, mannetje, Kazachstan, juni 1985
(Huub Huneker).

brieven

Juvenile plumage of Black-winged Pratincole A photograph of a juvenile Black-winged Pratincole *Glareola nordmanni* at the Maasvlakte, Zuidholland, in August 1983 (*DB* 5: 117, 1983), caused a number of reactions disputing its identification. Apparently, confusion arose from plate 8 in Cramp & Simmons (1983) which wrongly suggests clear differences in juvenile plumages of Black-winged and Collared Pratincole *G. pratincola*. In fact, juvenile plumage of Black-winged is as pale as of Collared, with similar extensive buff tips and dark subterminal bands to feathers of mantle, scapulars and coverts (cf Glutz von Blotzheim *et al* 1977, Ferguson-Lees *et al* 1983). The Maasvlakte bird was identified by its mainly sooty-black axillaries and underwing-coverts which showed some faint dull brownish spots. It also showed conspicuous pale tips to secondaries and primaries and a narrow pale fringe to the outer two primaries. Furthermore, it had a rather long-legged appearance. A plain-coloured Black-winged Pratincole, neither showing markings as in the Maasvlakte bird nor a distinct throat-ring, should be in winter plumage. In first-winter plumage, which is acquired after a complete moult, some abraded juvenile feathers may still be present.

86 Black-winged Pratincole *Glareola nordmanni* in juvenile plumage, Maasvlakte, Zuidholland, August 1983 (Arnoud B van den Berg). 87 Black-winged Pratincole in winter plumage, Sweden, August 1982 (Jens B Bruun).

references

- CRAMP, S & SIMMONS, K E L 1983. *The birds of the western Palearctic* 3. Oxford, London & New York.
- FERGUSON-LEES, J, WILLIS, I & SHARROCK, J T R 1983. *The Shell guide to the birds of Britain and Ireland*. London.
- GLUTZ VON BLOTZHEIM, U N, BAUER, K M & BEZZEL, E 1977. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 7. Wiesbaden.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid

Iris colour of Mongolian Yellow-legged Gull Recently, I published a short note to record the iris colour of Mongolian Yellow-legged Gull *Larus cachinnans mongolicus* as being dark (DB 5: 91, 1983). This was based on the close observation of a single adult in summer plumage at Irkutsk, Siberia, in June 1983. However, on 15 June 1985, also at Irkutsk, I looked carefully at another adult in summer plumage which was at close range. Other Mongolian Yellow-leggeds in this area were too distant for close scrutiny. This individual had a very pale almost white iris, a dark pupil and a very dark red orbital ring. Therefore, iris colour may be as variable as leg colour in this subspecies. Certainly at Irkutsk, the majority seems to have fleshy-pink legs and feet and mantle colour of a pale to medium grey recalling western European subspecies of Herring Gull *L argentatus*.

Steve C Madge, 2 Church Row, Sheviock, Torpoint,
Cornwall PL11 3EH, UK

Suspecific identity of Yellow-browed Warbler at Delft in winter of 1982/83

The Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* at Delft, Zuidholland, in the winter of 1982/83 (Steinhaus 1984) surely must have been of the (sub)species *P (i) humei*, judging from its call (Hazevoet 1983) and photographs. The colour photograph I have seen matches exactly the plumage characters noted at Frunze, Kirgiziya, USSR, where I saw several *P (i) humei* in June 1983. They all were slightly tinged buff on supercilium, sides of head and neck and breast and upper wing-bar. In the Yellow-browed at Delft, this buff is not very prominent but it is there. *P i inornatus* has no obvious buff on these parts but is more yellowish-white on supercilium and upper wing-bar and yellowish-green-grey on sides of head, neck and breast, the latter mostly off-white. Another point to note is the indistinct, almost completely lacking upper wing-bar of the Delft bird. This was also noted in the birds at Frunze although not all of them were as 'one-barred' as others. These characters were checked against a series of skins at the Naturhistoriska Riksmuseet at Stockholm, Sweden, and were found to be present in all the skins too.

The question of the specific status of *P (i) humei* remains to be solved but I fear that we will have to wait for more field work in the supposed area of intergradation.

references

- HAZEVOET, C J 1983. *Nederlandse vogels* 5. Cassette. Zeist.
STEINHAUS, G H 1984. Bladkoninkje te Delft in winter van 1982/83. *Dutch Birding* 5: 20-22.

Lars Svensson, Sturegatan 60, 114 36 Stockholm, Sweden

Subspecific identity of Yellow-browed Warblers Sonagrams of calls of the Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* at Delft, Zuidholland, in the winter of 1982/83 (Steinhaus 1984), and those of *P i humei* published by Martens (1980) show a striking similarity and make clear that the Delft bird belonged to *P i humei*. Moreover, comparison of sound recordings of *P i inornatus* and *P i humei* published by Palmér & Boswall (1980-81) and Svensson (1984) with sound recordings of the Delft bird (Hazevoet 1983), leaves no doubt that it was *P i humei*. Furthermore, sonographic analysis and comparison of a sound recording of calls of the Yellow-browed at Hoogeveen, Drenthe, in the winter of 1974/75 (Nuyten 1984), with Palmér & Boswall, Martens, Schubert (1982) and Svensson shows that this was a *humei* as well.

references

- HAZEVOET, C J 1983. *Nederlandse vogels* 5. Cassette. Zeist.
- MARTENS, J 1980. Lautäusserungen, verwandtschaftliche Beziehungen und Verbreitungsgeschichte asiatischer Laubsänger (*Phylloscopus*). *Fortschr Verhaltensforsch* 22: 1-71.
- NUYTEN, P A 1984. Bladkoninkje te Hoogeveen in winter van 1974/1975. *Dutch Birding* 6: 19-20.
- PALMER, S & BOSWALL, J, 1980-81. *A field guide to the bird songs of Britain and Europe* 15 & 8. First (gramophone) & second (cassette) edition. Stockholm.
- SCHUBERT, M 1982. Zur Lautgebung mehrerer zentralasiatischer Laubsängerarten (*Phylloscopus*; Aves, Sylviidae). *Mitt zool Mus Berlin* 58: 109-128.
- STEINHAUS, G H 1984. Bladkoninkje te Delft in winter van 1982/83. *Dutch Birding* 6: 20-22.
- SVENSSON, L 1984. *Soviet birds*. Cassette. Stockholm.

C J (Kees) Hazevoet, Kerkstraat 380, 1017 JB Amsterdam

Bill ratio of crossbills Møller (1981) gave bill length/depth ratios of Crossbill *Loxia curvirostra* and Parrot Crossbill *L pytyopsittacus* using data from Svensson (1975). Apparently, the minimal and maximal extremes of these ratios were calculated from min length/min depth and max length/max depth, respectively. This produced strikingly small ranges in ratios and suggested no overlap between the two species. This procedure is erroneous because the theoretical minimal and maximal extremes which include every possible bill shape should be calculated from min length/max depth and max length/min depth, respectively. By doing so, Møller's ratio ranges for Crossbill and Parrot Crossbill would have been 1.28-1.62 and 1.44-2.04, thus suggesting a large overlap. However, as bill length and depth are to some extent correlated ($r = 0.33$, $n = 98$, $p < 0.005$; Herremans 1982), ranges of individual ratios are well within the theoretical extremes.

This can also be illustrated by data of 224 Crossbills obtained during an invasion in Belgium in 1983 (Herremans). Bill length ranged 17.1-20.8 mm and depth 9.4-11.2 mm. The theoretical range of bill ratios following

Møller's method would have been 1.82-1.86 whereas with my method it would have been 1.53-2.21. In fact, the real range of individual ratios was 1.61-2.06.

If a similar difference between real and theoretical range according to Møller is assumed for Parrot Crossbill as well, this would suggest the existence of a small overlap between both species. A similar conclusion can also be inferred from Knox (1976) although a different ratio was used. Therefore, it should be stressed that care is needed with the use of this ratio as a diagnostic feature.

references

- HERREMANS, M 1982. Notes on measurements and moult of irruptive Red Crossbills (*Loxia curvirostra curvirostra*) in central Belgium. *Gerfaut* 72: 243-254.
- KNOX, A G 1976. The taxonomic status of the Scottish Crossbill *Loxia sp.* *Bull Br Orn Club* 96: 15-19.
- MØLLER, A P 1981. Field identification of Parrot Crossbill. *Dutch Birding* 2: 148-150.
- SVENSSON, L 1975. *Identification guide to European passerines*. Second edition. Stockholm.

Marc L J Herremans, Prinses Lydialaan 65, 3030 Heverlee, Belgium

dba-nieuws

Abonnementsprijs Dutch Birding De stijgende kosten maken het helaas noodzakelijk de abonnementsprijs van *Dutch Birding* te verhogen. Deze zal met ingang van 1986 f 30 of BF 550 gaan bedragen. Wij vertrouwen dat u begrip heeft voor deze maatregel (de eerste verhoging in enkele jaren) en *Dutch Birding* met evenveel plezier blijft lezen.

DBA-telefoonlijst De gratis toezending van de DBA-telefoonlijst aan abonnees op *Dutch Birding* zal worden gestopt. In maart 1986 verschijnt een nieuwe lijst. Geïnteresseerden kunnen deze lijst bestellen door vóór 1 maart f 2,50 of BF 50 (inclusief verzend- en portokosten) over te maken op postgirorekening 41 48 343 ten name van de Stichting Dutch Birding Association te Alphen aan den Rijn (onder vermelding van 'telefoonlijst'). Nederlandse en Belgische vogelaars die op de DBA-telefoonlijst wensen te worden opgenomen, dienen zich vóór 1 maart schriftelijk of telefonisch op te geven bij Gerald Oreeel (Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam, 020-730710). Er zullen regelmatig bijgewerkte versies van de lijst verschijnen.

DBA-vogeldag op 1 februari 1986 te Amsterdam Op zaterdag 1 februari 1986 organiseert de Dutch Birding Association een vogeldag in de Portieljezaal van Artis (Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, Plantage Middenlaan 41, 1018 DC Amsterdam). Zowel begunstigers als niet-begunstigers zijn van harte welkom. De bijeenkomst begint om 13:00 en eindigt om 17:00. Aan de deelnemers zal een bijdrage van f 2,50 gevraagd worden. Het is niet nodig om zich op te geven maar belangstellenden kunnen voor eventuele vragen contact opnemen met Kees Tiemstra (Burgemeester van Geusauweg 40, 4191 KW Geldermalsen, 03455-2174).

DBA-vogeldag op 22 maart 1986 te Turnhout Op zaterdag 22 maart 1986 organiseert de Dutch Birding Association, in samenwerking met de Koninklijke Vereniging voor Vogel- en Natuurstudie De Wielewaal, een vogeldag in het Wielewaal-huis (Graatakker 11, 2300 Turnhout, België). Zowel begunstigers als niet-begunstigers zijn van harte welkom. De bijeenkomst begint om 13:00 en eindigt om 17:00. Het is niet nodig om zich op te geven maar belangstellenden kunnen voor eventuele vragen contact opnemen met Kees Tiemstra (Burgemeester van Geusauweg 40, 4191 KW Geldermalsen, 03455-2174).

Vogelen op Texel in oktober 1986 Van vrijdag 10 oktober tot en met vrijdag 24 oktober 1986 vinden de twee door de Dutch Birding Association georganiseerde vogelweken op Texel Nh plaats. Er zullen voor deze periode een aantal appartementen in De Cocksdoorp worden afgehuurd. De deelnamekosten per persoon zijn voorlopig vastgesteld op f 75 (een week) en f 150 (twee weken). Deelname staat alleen open voor DBA-begunstigers. Men dient zich vóór 1 februari 1986 *schriftelijk* op te geven bij Peter de Knijff (Stichting Dutch Birding Association, Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn). De vroege aanmeldingsdatum is (helaas) nodig om tijdig het benodigde aantal appartementen te kunnen reserveren. Het zal *niet mogelijk* zijn om tijdens de weekeinden of andere dagen extra personen onder te brengen. Dit omdat het aantal af te huren appartementen afhankelijk zal zijn van het aantal aanmeldingen. Het is uiteraard mogelijk om zelf slaapegelegenheden te reserveren. Hiervoor kan men zich wenden tot de VVV Texel (Groeneplaats 9, 1791 CC Den Burg, 02220-4741).

aankondigingen

Birders Successfully launched as a bird photographic agency, Birders is now accepting material on all wildlife and related subjects. This agency holds a stock on behalf of its contributors and sells reproduction rights to the publishing industry. Before submitting material, photographers are requested to write to Birders (46 Westleigh Drive, Sonning Common, Reading, Berkshire RG4 9LB, UK) for a copy of the agency's guidelines.

Conservation studies on raptors Copies of *Conservation studies on raptors* edited by I Newton & R D Chancellor (UK £ 25.50 including p&p) can directly be ordered from its publishers, the International Council for Bird Preservation ICBP (219c Huntingdon Road, Cambridge CB3 0DL, UK). Orders must be accompanied by payments; these can also be made to the ICBP National Giro account no 2134624. All ordered books will be sent 'surface mail'. This book, the fifth volume in the ICBP Technical Publication series, is the result of the Second World Conference on Birds of Prey held at Thessaloniki, Greece, in 1982, organized by the ICBP World Working Group on Birds of Prey. Included in the volume are the proceedings of the Workshop on the Biology of Vultures. Special attention is focussed on the plight of raptors in the Mediterranean. Sections are also devoted to tropical forest raptors and migration of raptors. Eight papers are devoted to the Peregrine *Falco peregrinus*. In addition to these studies, a major section deals with management and conservation issues.

Kukila In May 1985, the first issue of the revived *Kukila* has been published. This quarterly bulletin of the Ornithological Society of Indonesia is intended as a fully scientific record of the Indonesian avifauna. Its main purpose is to publish check-lists of selected localities, new distributional records and recent observations. All articles are in English. It fills a much-needed gap in the ornithological literature, particularly as the volume of ornithological studies is rapidly increasing in this largest but poorly-known south-east Asian nation. The

subscription is US \$ 2.50 per issue (add \$ 1.00 if airmail is required), with a minimum subscription of \$ 10.00 for four issues or one volume (\$ 14.00 by airmail). Please add \$ 2.00 for bank charges. Subscriptions may also be paid in your own currency but please inquire for alternative methods of payment. Subscriptions should be paid by bank draft payable to A/C 1.1.01035 (*Voice of Nature* account) at Bank Dagang Negara (Hotel Borobodur Branch, Jakarta, Indonesia). All correspondence should be addressed to *Kukila* (PO Box 287/KBY, Jakarta). Contributions for publication are also welcome.

verzoeken

Spanish rarities committee A rarities committee has been established by the Spanish society, Sociedad Española de Ornitología. Birders who have visited or will be visiting Spain, are requested to send details of rare birds to Eduardo de Juana (Sociedad Española de Ornitología, Facultad de Biología, Tercer Pabellón, Planta 1X, Ciudad Universitaria, 28040 Madrid, Spain) or to Andrew M Paterson (Edificio San Gabriel, 2-4°-A, Escritor Adolfo Reyes, 29000 Torremolinos, Málaga, Spain).

Vorkomen van Middelste Jager in Nederland in najaar van 1985 Om een beter inzicht te krijgen in de invasie ('wreck') van de Middelste Jager *Stercorarius pomarinus* in Nederland in het najaar van 1985, wordt men verzocht alle waarnemingen, ringvangsten en vondsten gedurende deze periode te sturen naar Kees Camphuysen en Edward van IJzendoorn (Derde Schinkelstraat 45-3, 1075 TK Amsterdam, 020-627239). Men gelieve bij toezending datum, plaats, aantal, vorm, leeftijd, gedrag, omstandigheden, waarnemer(s) en eventuele andere gegevens te vermelden. Alle toegezonden gevallen zullen worden opgenomen in het archief van de Club van Zeetrekwaarnemers. Alle toezenders zullen worden bedankt in de publicatie.

Vorkomen van Bladkoninkje in Nederland in najaar van 1985 Om een beter inzicht te krijgen in het invasie-achtig voorkomen van het Bladkoninkje *Phylloscopus inornatus* in Nederland in het najaar van 1985, wordt men verzocht alle waarnemingen, ringvangsten en vondsten gedurende deze periode op te sturen naar Dirk Moerbeek (Meidoornlaan 5, 1901 BT Castricum, 02518-57844). Men gelieve bij toezending datum, plaats, aantal, omstandigheden, waarnemer(s) en eventuele andere gegevens te vermelden. De gevallen dienen voorzien te zijn van overtuigend bewijsmateriaal in de vorm van een beschrijving, foto en/of geluidsopname. Alle toegezonden gevallen zullen worden opgenomen in het archief van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna. Alle toezenders zullen worden bedankt in de publicatie.

Vorkomen van Notekraker in Nederland in najaar van 1985 Om een beter inzicht te krijgen in de (kleine) invasie van de Notekraker *Nucifraga caryocatactes* in Nederland in het najaar van 1985, wordt men verzocht alle waarnemingen, ringvangsten en vondsten gedurende deze periode op te sturen naar Arnoud van den Berg (Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, 023-378024). Men gelieve bij toezending datum, plaats, aantal, omstandigheden, waarnemer(s) en eventuele andere gegevens te vermelden. Alle toegezonden gevallen zullen worden opgenomen in het archief van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna. Alle toezenders zullen worden bedankt in de publicatie.

recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en Vlaanderen beslaat hoofdzakelijk de maanden **juli**, **augustus** en **september 1985**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig.

FUTEN TOT VALKEN Overzomerende **Roodhalsfuten** *Podiceps grisegena* werden aangetroffen op het Bovenwater FI, te Antwerpen A, Beerse A en Kalmthout A; te Gent Wvl werd ook een nest met — onbevruichte — eieren gevonden. Vijf **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis* overzomerden op het werkeiland Neeltje Jans Z. **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* werden gezien te Watervliet Wvl op 25 en 26 juni, te Diemen Nh op 24 juli, te Voorst O op 15 september en te Antwerpen op 25 september. Van 9 augustus tot 25 september bevond zich een **Kleine Zilverreiger** *Egretta garzetta* in Het Zwin Wvl; van 11 tot 17 augustus waren er zelfs twee. Behalve in de Oostvaardersplassen FI waren er **Grote Zilverreigers** *E alba* te Windesheim O op 1 juli en in de Dordtsche Biesbosch Zh op 11 en 12 september. In augustus en begin september werd een 10-tal **Zwarte**

Ooievaars *Ciconia nigra* gemeld. Een **Zwarte Ibis** *Plegadis falcinellus* verbleef te Aartelaar A van 10 tot 12 juli; vermoedelijk de zelfde vogel werd gezien te Schelle A gedurende een groot deel van september. Bij Antwerpen werd op 1 september een **Marmereend** *Anas angustirostris* waargenomen. Een juveniele **Brilduiker** *Bucephala clangula* bevond zich te Kalmthout in augustus. In Het Zwin werd op 8 augustus een **Slangearend** *Circaetus gallicus* geclaimd. Een **Visarend** *Pandion haliaetus* te Petten Nh op 31 augustus zorgde voor een fotografisch buitenkansje. **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* verschenen te Castricum Nh op 23 augustus, te Opheusden Gld op 30 augustus (twee) en in Oostelijk Flevoland op 7 september.

VORKSTAARTPLEVIEREN TOT STERNS Juveniele **Steppevorkstaartplevier** *Glaucopis trichoptera*

88 Zwarte Ooievaar *Ciconia nigra*, Culemborg, Gelderland, augustus 1985 (Peter de Knijff).

89 Visarend *Pandion haliaetus*, Petten, Noordholland, augustus 1985 (Hans Roersma).

manni werden geobserveerd te Deventer O op 19 augustus en te Castricum Nh van 22 tot 29 augustus. 10-tallen belangstellenden trokken naar de waddijk bij Den Oever Nh waar van 7 tot 30 augustus een **Woestijnplevier** *Charadrius leschenaultii* verbleef (of was het toch een Mongoolse Plevier *C mongolus*?). Op de inmiddels traditionele verzamelplaats van **Morinelplevieren** *C morinellus* op de Maasvlakte Zh werden in de eerste week van september maar liefst 40 exemplaren geteld. Morinellen werden ook gezien te Westkapelle Z op 19 augustus en te Kalmthout op 25 augustus (twee). **Amerikaanse Gestreepte Strandlopers** *Calidris melanotos* verbleven in Zuidelijk Flevoland op 26 juli, in de Flauwers Inlaag Z van 26 juli tot 5 augustus en te Sint Kruis-Winkel Ovl van 5 tot 9 augustus. **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* waren er te Kalmthout op 3 juli, bij Antwerpen in de eerste week van juli (drie), in Zuidelijk Flevoland op 17 juli en op 24 en 25 augustus, te Beerse van 21 tot 26 augustus en te Antwerpen op 15 september. De waarneming van een **Terekruiter** *Xenus cinereus* in de Oostvaardersplassen op 11 juli was de derde Nederlandse

waarneming van dit jaar. Op 6 juli werd gedurende korte tijd een vrouwtje **Grote Franjepoot** *Phalaropus tricolor* in zomerkleed gezien in de Lepelaarsplassen Fl. Waarschijnlijk de zelfde vogel kon door vele vogelaars worden bekeken in de Oostvaardersplassen van 20 tot 31 juli. Grote Franjepoten werden ook gemeld te Knokke Wvl van 8 tot 14 september en op Terschelling Fr op 10 en 11 september. **Grauwe Franjepoten** *Plobatus* waren er op Vlieland Fr, Terschelling, in de Lauwersmeer Gr, te IJmuiden Nh en in Zuidelijk Flevoland. In augustus en september verschenen juveniele **Kleinste Jagers** *Stercorarius longicaudus* op Texel Nh, in de Eemshaven Gr, te Camperduin Nh, Zandvoort Nh, Diemen, Stellendam Zh, in de Flauwers Inlaag en te Westkapelle; de vogel van de Eemshaven werd op 23 september dood gevonden. Op verschillende plaatsen werden **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* waargenomen. Nieuw voor Nederland was de volwassen **Kleine Kokmeeuw** *L philadelphia* in zomerkleed op het strand van IJmuiden op 4 augustus. Behalve langs de kust lijken nu ook in toenemende mate **Geelpootmeeuwen** *L cachinnans* in het

90 Steppevorkstaartplevier *Glareola nordmanni*, Castricum, Noordholland, augustus 1985 (Arnold Meijer). **91** Woestijnplevier *Charadrius leschenaultii*, Den Oever, Noordholland, augustus 1985 (René Pop). **92** Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus*, IJmuiden, Noordholland, september 1985 (René van Rossum).

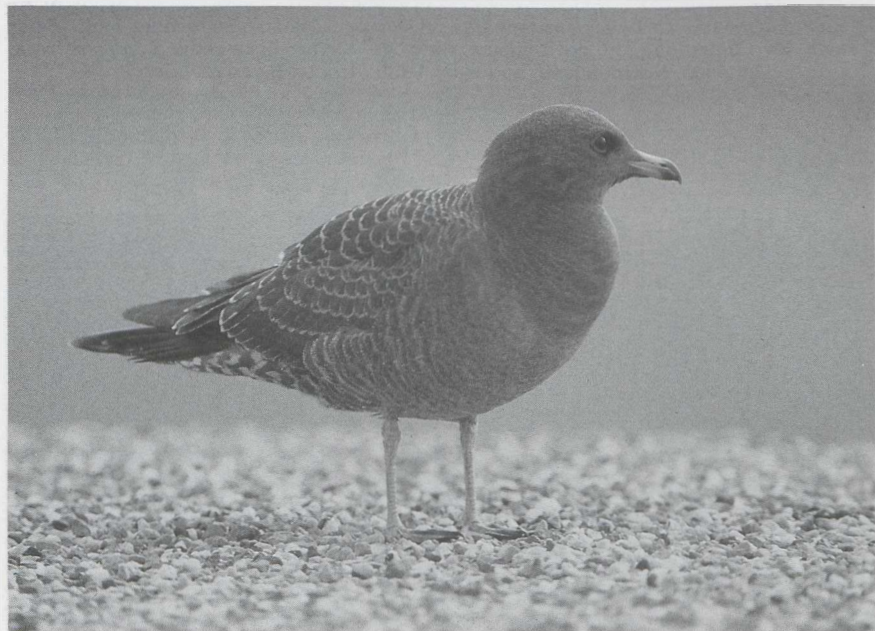

binnenland te worden gezien. Zo waren er in augustus en september waarnemingen te Deventer, Amsterdam Nh, Dodewaard Gld, Opheusden, in de Ooypolder Gld, te Gent, Kerkbrugge Ovl en Kluizen Ovl. Op het Balgzand Nh werden in augustus maximaal 20 **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* geteld. Ook werden er gezien op Texel op 2 juli, te Castricum op 1 augustus en Bergen aan Zee Nh op 18 augustus (twee). Relatief weinig **Reuzensterns** *Sterna caspia* (zes) pleisterden dit jaar op de Steile Bank Fr. Daarentegen waren er veel waarnemingen langs de Grote Rivieren (Dodewaard, Opheusden, Ooypolder), het IJsselmeer (Kreileroord Nh, Oostelijk Flevoland) en de kust (Den Oever, Egmond aan Zee Nh, Castricum). In juni en augustus werden **Witvleugelsterns** *Chlidonias leucopterus* gezien op het Balgzand, te Den Oever, Nijemirdum Fr, in Zuidelijk Flevoland (drie) en te Stellendam.

BIJENETERS TOT GORZEN Een **Bijeneter** *Merops apiaster* vloog op 10 augustus langs de

waddijk bij Den Oever. Een **Hop** *Upupa epops* verbleef in augustus langs de Knardijk Fl. Op 20 september werd te Zwijnaerde Ovl een juveniele **Roodkopklauwier** *Lanius senator* gezien. Vanaf de derde week van september werden langs de kust tenminste 10 **Grote Piepers** *Anthus novaeseelandiae* opgemerkt. Op 21 september werden **Roodkeelpiepers** *A cervinus* gemeld te Kluizen en op het Muiderzand Fl (twee). Buitengewoon attractief was een onvolwassen **Blauwstaart** *Tarsiger cyanurus* die zich op 29 september door 10-tallen enthousiaste vogelaars liet bewonderen nabij De Cocksdorp op Texel. Slechts één **Waaierstaartrietzanger** *Cisticola juncidis* werd gemeld: te Hoofdplaat Z op 7 augustus. Een **Waterrietzanger** *Acrocephalus paludicola* werd gevangen te Makkum Fr op 10 augustus. Pas nu werd bekend dat zich van 20 tot 25 mei een **Baardgrasmus** *Sylvia cantillans* bevond op Vlieland. **Sperwergrasmussen** *S nisoria* werden aange troffen te Lelystad Fl op 17 augustus, in De Kennemerduinen Nh op 30 augustus en op

93 Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus*, Stellendam, Zuidholland, september 1985 (Guus Hak).

94 Zwartkopmeeuw *Larus melanocephalus*, Vlissingen, Zeeland, september 1985 (Peter Braam). 95 Conferentie op de Zuidpier vanwege Kleine Kokmeeuw *L. philadelphia*, IJmuiden, Noordholland, augustus 1985 (Arnoud B van den Berg).

96 Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia*, IJmuiden, Noordholland, augustus 1985 (*Arie de Knijff*). **97** Witvleugelstern *Chlidonias leucopterus* en Zwarte Sterns *C niger*, Oostvaardersdijk, Zuidelijk Flevoland, augustus 1985 (*René van Rossum*).

Texel op 22 september. In de laatste week van september begon zich een ware invasie van **Bladkoninkjes** *Phylloscopus inornatus* af te tekenen. In deze periode werden er al meer dan 10 waargenomen. Van oostelijke herkomst was ook de **Tjiftjaf** *P collybita tristis* die werd gevangen in De Kennemerduinen op 30 september. **Kleine Vliegenvangers** *Ficedula parva* verschenen in de Eemshaven op 22 september, te Castricum op 25 september, te Westkapelle op 29 september en te Haarlem Nh op 30 september. Gedurende de gehele periode waren er enkele **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* te vinden langs de Knardijk. Twee Buidelmezen werden gevangen te Lelystad op 17 augustus en een langstreckend exemplaar werd waargenomen te Den Oever. Op 15 september werd een juveniele **Rose Spreeuw** *Sturnus roseus* gemeld in de AW-duinen Nh. **Dwerggorzen** *Emberiza pusilla* werden gezien in de Eemshaven op 10 september en gevangen in de AW-duinen op 11 september en in De Kennemerduinen op 23 september.

LAATSTE NIEUWS De derde **Kleine Zwartkop** *S melanocephala* voor Nederland werd in oktober in Zuidelijk Flevoland gevangen en de tweede **Bruine Boszanger** *P fuscatus* op 22 oktober op Vlieland. Op 13 oktober werd een dode — tegen een raam gevlogen — **Roodoogvireo** *Vireo olivaceus* gevonden te Wormerveer Nh, hetgeen het eerste geval voor Nederland betekende. Des te verrassender was het dat er op 19 oktober een tweede werd gevangen op Rottumerslaap Gr.

DANKZEGGING Hierbij danken wij alle vogelaars die de moeite hebben genomen hun waarnemingen aan ons te melden. In het bijzonder willen wij degenen bedanken die voor deze rubriek ook waarnemingen verzamelden en aan ons doorgaven: Arnoud van den Berg, Peter Boesman, Peter Braam, Ruud Brouwer, Hans Gebuis, Frits Jan Maas, Gerald Oreel, Arjan Ovaas en Jaco Walhout.

98 Blauwstaart *Tarsiger cyanurus*, Texel, Noordholland, september 1985 (Arnoud B van den Berg). 99 Sperwergrasmus *Sylvia nisoria*, De Kennemerduinen, Noordholland, september 1985 (Dirk J Moerbeek).

J J (Han) Blankert, Staalwijkstraat 17, 2313 XP Leiden
Gerard H Steinhaus, Graaf Adolfflaan 11-2, 3708 XA Zeist

STICHTING NATUURREIZEN

In 1986 wisselen wij enkele bekende vogelreizen af met enkele sensationele nieuwe bestemmingen: naar **Zuid-Turkije** van 17 apr t/m 4 mei, f 2950,— (Kees Wagtmans) en naar de vermaarde vogelgebieden in **Siberië** en **Kaukasus**, 25 mei t/m 15 juni, plm f 6000,— (Adriaan Dijkse en Jan L. Bos).

Verder van 19 t/m 24 apr naar de dansende Kraanvogels in **Zweden**, f 1000,— (Kees Schouten) en **Malorca**, van 19 apr t/m 3 mei, f 1950,— (Andri Binsbergen).

Andere reizen: **Indonesië**, 28 mrt t/m 27 apr, plm f 7400,— en **Tanzania** (trek der dieren) 24 febr t/m 10 mrt, f 6300,—. Volledig programma met nog méér reizen in *Secretarisvogel*. **Programma & folders:** Stichting Natuurreizen, Postbus 1093, 1400 BB Bussum.

Aangeboden

Zeiss 15 x 60, rubber lensvattingen, harde lederen tas, draagriem, statiefklem; zeer fraai; ideaal voor kust, wad, open terrein en bergen. Nieuw ca. f 3.340,—. Vaste prijs f 2.000,—.

Leitz schouderstatief, compl. m. draagriem; de beste voor mobiel telewerk.

Ardea, v.a. jrg. 50 (1962) nr. 3/4 t/m jrg. 73 (1985) nr. 1, tegen elk redelijk bod.

Tel. 076 - 225 249 (na 20.00 uur).

The monthly journal
for every birdwatcher

British Birds

... full of variety ...
well illustrated ...
always readable ...

Why not
give 'BB'
a try?

Ask for a free sample copy from
Mrs. Erika Sharrock, Fountains,
Park Lane, Blunham, Bedford.

DIE VOGELWELT

Ornithological Scientific Journal

Papers on population ecology, dispersion, biology of reproduction and feeding, faunistics, distribution, ringing and other items of field ornithology, bird preservation; also observation reports, ecological news, bookreviews, photos. Highly qualified and recognized experts in their field make up our editorial board. German language articles summarized in English.

Indispensable for serious researchers and ecologists.

Six issues p. a. Subscr. DM 36,— plus postage. Students entitled to 20% rebate on proof of college enrolment.

Enquiries to:

Duncker & Humblot, Publishers

Post Box 410329, D-1000 Berlin 41

architectura+natura international booksellers

Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-23 61 86 - Holland

ZOJUIST VERSCHENEN:

The New Naturalist *British Warblers* door Eric Simms,
432 pp & 6 kleurplaten,
f 59,50

Las Aves Argentinas door
Claes Chr. Olrog, 976 soor-
ten in kleur met verspreid-
ingskaartjes. f 129,50

Vogels in Limburg door
W. Ganzevles e.a. Uitgegeven
door het Nat. Hist. Genoot-
schap Limburg i.s.m. Vogel-
wacht Limburg f 34,50

WESTERN BIRDS

**A quarterly journal of field ornithology for
active birders and professional ornithologists**

- Bird identification articles written by experts and rigorously reviewed by editorial board
- Generously illustrated by leading amateur and professional artists and photographers
- Articles and photographs documenting rarities and range extensions
- Studies of bird distribution, abundance, behavior, migration and ecology

WESTERN BIRDS also announces:

- WFO sponsored pelagic trips
- Annual conventions including field trips and bird identification presentations

To become a WFO member and receive WESTERN BIRDS send \$14.00 (\$17.00 outside U.S.) annual dues payable to Western Field Ornithologists-D. c/o Garth Alton, 17 Camino Lenada, Orinda, CA 94563, U.S.A.

SPECIAL OFFER

Dansk Ornithologisk
Forenings Tidsskrift
(Journal of the Danish
Ornithological Society)

DOFT is the only scientific ornithological journal in Denmark. We publish papers on ornithological research especially in Denmark and Greenland. At least two issues of at least 80 papers each are published annually. Several papers are in English, and all papers include English summaries.

At present, you have to be a full member of the Danish Ornithological Society to receive our scientific journal. Membership is 200/220 D.kr annually; this price, however, includes subscription to our popular magazine FUGLE as well.

As subscription prices have risen so much recently, and as many of our foreign members probably are not interested in FUGLE, we have made a special offer to all present foreign members and hopefully many new subscribers to the DANSK ORNITHOLOGISK FORENING TIDSSKRIFT.

Europe (outside Scandinavia), surface mail D.kr. 80.00 (approx. £5)
Overseas air mail D.kr. 100.00 (approx. \$10)

Payment should be made on giro account no 7 00 08 39 to Dansk Ornithologisk Forening, Vesterbrogade 140, DK-1620 Copenhagen V, Denmark.

To our foreign subscribers

It is time to renew your subscription!!!

Please fill out this form and send it as soon as possible to:
Stichting Dutch Birding Association,
Postbus 473,
2400 AL Alphen aan den Rijn
Netherlands

- I transferred the amount due to bank account 59 27 0888 of the National Westminster Bank (25 Square Market, Dover CT16 1 NQ, UK) in the name of Anton van IJzendoorn.
- The amount due has been transferred to postal giro account 41 48 343 in the name of the Stichting Dutch Birding Association (Alphen aan den Rijn).
- I enclose an Eurocheque.
- The amount due had been transferred to bank account 54 93 32 065 of the ABN Bank (Amsterdam) in the name of the Stichting Dutch Birding Association.

.....

The rate of an annual subscription to *DUTCH BIRDING* for foreign subscribers amounts to a minimum of £ 9 or US\$ 13.

Name

Postal address

.....

Country

Comments

.....

dutch birding

editorial address

Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam (020-235049)

editors

Arnoud van den Berg, Kees Hazevoet, Andreas Helbig, Edward van IJzendoorn, Dirk Moerbeek, Gerald Oreel & Rombout de Wijs

photographic editorial address

René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel (010-508879)

photographic editors

Arie de Knijff, Jan Mulder, Piet Munsterman, René Pop & René van Rossum

graphic editor

Karel Mauer

advertising

Dirk Moerbeek (02518-57844)

Dutch Birding (quarterly journal of the Stichting Dutch Birding Association with issues in March, June, September and December) publishes papers and notes on morphology and distribution and movements of birds in the Netherlands and Flanders and elsewhere in the Palearctic Region (and in other zoogeographical regions). It also publishes notes on behaviour of birds.

stichting dutch birding association

address

Stichting Dutch Birding Association, Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn

board

president: Edward van IJzendoorn; secretary: Peter de Knijff; treasurer: Ron van den Enden; remaining officers: Kees Hazevoet & Kees Tiemstra

The rate of an annual subscription to *Dutch Birding* amounts to a minimum of DFL 30 (Netherlands) or BF 550 (Belgium and Luxembourg). Subscribers outside these countries should pay a minimum of £ 9 or US\$ 13. The amount can be remitted to postal giro account 41 48 343 in the name of the Stichting Dutch Birding Association (Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn). It can also be remitted to bank account 54 93 32 065 of the ABN Bank (Amsterdam) in the name of the Stichting Dutch Birding Association or to bank account 59 27 0888 of the National Westminster Bank (25 Square Market, Dover, Kent CT16 1NQ, UK) in the name of Anton van IJzendoorn.

Information, subscriptions, changes of address, complaints and the like: Peter de Knijff, Stichting Dutch Birding Association, Postbus 473, 2400 AL Alphen aan den Rijn (01720-92186).

Copyright Stichting Dutch Birding Association 1985. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2828.

Printed by Rob Stolk, Gerard Doustraat 16, 1072 VP Amsterdam

dutch birding

jaargang 7 nummer 4 december 1985 volume 7 number 4 December 1985

artikelen

- 117 Observations on Relict Gull in Mongolia *David J Fisher*
121 Veldrietzanger uit 1971 in ere hersteld *Edward J van IJzendoorn & J H P (Han) Westhof*
129 Subspecific identity of two Yellow-browed Warblers in the Netherlands in 1982 *Tom M van der Have*

mystery photographs

- 133 Mystery photograph 17: Spotted Eagle *Klaus Malling Olsen*

mededelingen

- 135 Blauwvleugeltaling te Moerdijk in mei 1985 *Gerard L Ouweneel*
136 Witkoppeend te Amsterdam in februari 1985 *Frank M van Groen*
138 Kelp Gull in Kenya in January 1984 *Jan Mulder & Jef de Ridder*
140 Veldrietzanger te Makkum in oktober 1984 *Jan de Jong*

varia

- 142 Zwarte Leeuwerik *Redactie*

brieven

- 143 Juvenile plumage of Black-winged Pratincole *Arnoud B van den Berg*
145 Iris colour of Mongolian Yellow-legged Gull *Steve C Madge*
145 Subspecific identity of Yellow-browed Warbler at Delft in winter of 1982/83 *Lars Svensson*
146 Subspecific identity of Yellow-browed Warblers *C J (Kees) Hazevoet*
146 Bill ratio of crossbills *Marc L J Herremans*

dba-nieuws

- 147 Abonnementsprijs *Dutch Birding*
147 DBA-telefoonlijst
147 DBA-vogeldag op 1 februari 1986 te Amsterdam
148 DBA-vogeldag op 22 maart 1986 te Turnhout
148 Vogelen op Texel in oktober 1986

aankondigingen

- 148 Birders
148 Conservation studies on raptors
148 *Kukila*

verzoeken

- 149 Spanish rarities committee
149 Voorkomen van Middelste Jager in Nederland in najaar van 1985
149 Voorkomen van Bladkoninkje in Nederland in najaar van 1985
149 Voorkomen van Notekraker in Nederland in najaar van 1985

recente meldingen

- 150 Recente meldingen: juli, augustus en september 1985 *J J (Han) Blankert & Gerard H Steinhuis*

tekeningen

- 121 Veldrietzanger *Acrocephalus agricola* (*Karel A Mauer*)
-